

PRIJEDLOG

Na temelju članka 30. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 101/98, 15/2000 i 117/2001), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ 2002. godine donijela sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Hrvatski godišnji program 2002.-2003. u okviru Akcijskog plana za članstvo NATO-a, koji je Vladi Republike Hrvatske dostavilo Ministarstvo vanjskih poslova aktom od 2. listopada 2002. godine, a koji je sastavni dio ovog Zaključka.

2. Zadužuje se Ministarstvo vanjskih poslova da o sadržaju ovog Zaključka izvijesti NATO, diplomatskim putem.

Klasa:

Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

Ivica Račan

REPUBLIKA HRVATSKA

AKCIJSKI PLAN ZA ČLANSTVO

**HRVATSKI GODIŠNJI PROGRAM
2002. – 2003.**

**ZAGREB
rujan 2002.**

SADRŽAJ

SAŽETAK	5
POGLAVLJE I: POLITIČKA I GOSPODARSKA PITANJA	8
1.1. HRVATSKA VANJSKA I SIGURNOSNA POLITIKA	8
1.1.1. HRVATSKA I PROŠIRENJE NATO-a	8
1.1.2. UKLJUČIVANJE U EUROPSKU UNIJU.....	9
1.1.3. ODNOSI SA SUSJEDNIM ZEMLJAMA.....	10
1.1.3.1. Bosna i Hercegovina	10
1.1.3.2. SRJ.....	12
1.1.3.3. Slovenija	13
1.1.3.4. Italija	13
1.1.3.5. Mađarska.....	13
1.1.4. REGIONALNA SURADNJA	14
1.1.5. MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE	16
1.1.5.1. Ujedinjeni narodi	16
1.1.5.2. OESS.....	16
1.1.5.3. Vijeće Europe i Parlamentarna skupština.....	16
1.1.6. HRVATSKO SUDJELOVANJE U CSBMs, KONTROLI NAORUŽANJA, RAZORUŽANJA I NEŠIRENJA ORUŽJA ZA MASOVNO UNIŠTAVANJE	16
1.1.6.1. Multilateralni instrumenti	16
1.1.6.2. Uvozno/izvozno zakonodavstvo	18
1.1.7. DOPRINOS HRVATSKE U BORBI PROTIV TERORIZMA	19
1.1.8. UPRAVLJANJE U KRIZAMA I CIVILNO PLANIRANJE U SLUČAJU KATASTROFA.....	20
1.1.9. POTPORA MEĐUNARODNIM MIROVNIM OPERACIJAMA	21
1.2. DEMOKRATSKE REFORME.....	21
1.2.1. USTAVNE PROMJENE	21
1.2.2. LJUDSKA PRAVA	22
1.2.3. MANJINSKA PRAVA	22
1.2.4. POVRATAK IZBJEGLICA.....	23
1.2.5. PITANJA PRAVOSUĐA.....	24
1.2.5.1. Reforma pravosuđa.....	24
1.2.5.2. Suradnja s Haškim tribunalom	24
1.2.6. CIVILNO DRUŠTVO	25

1.2.6.1. Nevladine udruge	25
1.2.6.2. Mediji	25
1.2.7. JAVNO INFORMIRANJE	25
1.3. GOSPODARSKA PITANJA	26
1.3.1. OPĆI MAKROEKONOMSKI PODACI	26
1.3.2. STANJE GOSPODARSTVA	28
1.3.3. ULAGANJA.....	29
1.3.4. PRIVATIZACIJA	30
1.3.5. TURIZAM.....	31
1.3.6. GOSPODARSKE DJELATNOSTI U OKVIRU MEĐUNARODNIH ORGANIZACIJA I INICIJATIVA.....	31
1.3.6.1. Pakt o stabilnosti za JIE	31
POGLAVLJE II: OBRAMBENA I VOJNA PITANJA	33
2.1. UVOD.....	33
2.2. PREGLED	33
2.3. POLITIKA I PLANIRANJE	34
2.4. REFORME SUSTAVA OBRANE	36
2.5. ORUŽANE SNAGE - OPĆENITO.....	39
2.5.1. Kopnena vojska	40
2.5.2. Ratna mornarica	41
2.5.3. Ratno zrakoplovstvo i protuzračna obrana	41
2.6. SMANJENJE OSOBLJA I POSTROJBI	42
2.7. UPRAVLJANJE OSOBLJEM	43
2.8. UPRAVLJANJE SREDSTVIMA	45
2.10. SAŽETAK.....	48
POGLAVLJE III: PITANJA RESURSA	50
3.1. SUSTAV PLANIRANJA, PROGRAMIRANJA I IZRADE PRORAČUNA.....	50
3.2. VOJNI PRORAČUN	50
3.2.1. Plan za 2002. godinu	51
3.2.2 Plan za 2003. godinu	52

3.2.3. Plan za 2004.....	53
3.2.4. Srednjoročni plan.....	53
POGLAVLJE IV: SIGURNOSNA PITANJA	55
4.1. UVOD.....	55
4.3. NACIONALNO POVJERENSTVO ZA SIGURNOST	57
4.4. SIGURNOSNE PROVJERE OSOBA	58
4.5. SIGURNOST PODATAKA (INFOSEC)	59
4.6. SIGURNOST DOKUMENATA I PODATAKA.....	59
4.7.FIZIČKO OSIGURANJE.....	60
4.8. INDUSTRIJSKO OSIGURANJE.....	61
POGLAVLJE V: PRAVNA PITANJA	62
UVOD.....	62
5.1. USTAVNI ASPEKTI HRVATSKOGA PRISTUPA NATO-u	62
5.2. MEĐUNARODNE OBVEZE KOJE PROIZLAZE IZ ČLANSTVA U NATO-u.....	62
5.2.1. TEMELJNI UGOVORI KOJI OBUHVAĆAJU ŠIROKU SURADNJU	63
5.2.2. TEHNIČKI SPORAZUMI I SPORAZUMI O ATOMSKIM INFORMACIJAMA	64
5.3. DOMAĆE ZAKONODAVSTVO	64

SAŽETAK

Hrvatska vidi samu sebe kao buduću članicu euro-atlantske zajednice nacija te je pristupanje NATO-u jedan od najvažnijih vanjskopolitičkih ciljeva Vlade RH. RH je već uvela široki niz reformi kojima je namjena pripremiti zemlju na buduće članstvo u NATO-u. RH ponovno potvrđuje svoju opredijeljenost za načela demokracije, zaštite ljudskih prava, tržišnoga gospodarstva i pravne države. Međunarodni terorizam Vlada RH smatra jednom od najozbiljnijih prijetnji spomenutim vrijednostima te je spremna u potpunosti sudjelovati u globalnoj borbi protiv terorizma.

Od srpnja 2001. Hrvatska je s NATO-om vodila *Intenzivni dijalog o pitanjima članstva*. U ožujku 2002. Hrvatski sabor usvojio je značajni paket zakona iz područja nacionalne sigurnosti i obrane. Odobrene su Strategija nacionalne sigurnosti i Strategija obrane kao i niz zakona koji pružaju osnovu za modernizaciju oružanih snaga. Novi Zakon o obrani utvrđuje odgovornosti nadležnih političkih institucija u upravljanju oružanim snagama. On ujedno zacrtava ulogu Hrvatskoga sabora u vršenju kontrole nad vojskom. Ustav dopušta da Hrvatska postane članicom organizacije za kolektivnu obranu, a Zakonom uređuje sudjelovanje hrvatskih oružanih snaga u operacijama potpore miru te humanitarnim operacijama u inozemstvu.

Hrvatska vanjska i sigurnosna politika usmjerena je prema integriranju u EU i NATO. Dana 29. listopada 2001. Vlada je potpisala *Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP)* s EU. Ovaj Sporazum predstavlja temelj za izgradnju odnosa Hrvatske s EU i zacrtava okvir za obuhvatni niz reformi za koje se od Hrvatske očekuje da ih provede do 2006. Vlada je najavila namjeru da formalno zatraži članstvo u EU tijekom 2003. Široka javnost daje snažnu potporu Vladinoj proeuropskoj politici. Glede integriranja u NATO, 14. svibnja 2002. u Reykjaviku je na ministarskom sastanku Sjeverno-atlantskog vijeća (NAC) Hrvatska *pozvana da se pridruži Akcijskom planu za članstvo*.

RH ima ključnu ulogu u dugoročnom procesu pomirbe i stabilizacije u regiji. Vlada svesrdno slijedi politiku normalizacije odnosa i jačanja bilateralne suradnje sa susjednim zemljama. Postiže se postojani napredak u bilateralnim odnosima s BiH gdje se Vlada u potpunosti zalaže za poštivanje Daytonskoga mirovnog sporazuma. Nakon pada Miloševića i njegova izručenja Haškome tribunalu odnosi sa Saveznom Republikom Jugoslavijom postojano se poboljšavaju. Odnosi sa Slovenijom ostaju u cjelini dobri unatoč nekim još neriješenim pitanjima.

Hrvatsko gospodarstvo nastavilo je rasti tijekom 2001. po stopi od 4,1%. Glavni izazov Vladi i dalje je kako smanjiti nezaposlenost koja službeno iznosi oko 20%. Vlada je učinila značajni napredak u procesu tranzicije prema slobodnome tržišnom gospodarstvu. Više od dvije trećine gospodarstva sada je u privatnome vlasništvu a u pripremi su daljnje privatizacije, uključujući javna komunalna poduzeća i nacionalnu naftnu tvrtku INU. Važno je istaći i to da je Vlada uspješno pokrenula ambicioznu mirovinsku reformu koja obuhvaća osnivanje privatnih mirovinskih fondova ovlaštenih da prikupljaju i raspoložu doprinosima građana za mirovinsko osiguranje.

RH u potpunosti podupire globalnu borbu protiv terorizma i u okviru Euro-atlantskog partnerskog vijeća (EAPC) aktivno sudjeluje u nastojanjima usmjerenima boljoj koordinaciji zajedničkoga odgovora na terorizam.

RH snažno podupire proširenje NATO-a, uvjereni da će taj proces ne samo ojačati NATO već i značajno pridonijeti stabilnosti i sigurnosti Europe. RH također podupire "politiku otvorenih vrata" za proširenje Saveza nakon Praškoga samita. Hrvatska smatra da za trans-atlantsku sigurnosnu koordinaciju kao i za održavanje stabilnosti u euro-atlantskom području nema alternative NATO-u.

Hrvatska obrambena i sigurnosna politika imaju za cilj zaštititi vitalne nacionalne interese kroz učinkoviti obrambeni sustav te članstvo i sudjelovanje u regionalnim i međunarodnim forumima suradnje i sigurnosti, kao i kroz međunarodne saveze. RH želi voditi miroljubivu i neagresivnu politiku stabilnosti i sklada sa svojim susjedima kako bi time pridonijela regionalnoj sigurnosti, stabilnosti i gospodarskome razvoju. Danas RH ne smatra da joj prijete izravna opasnost po nacionalnu sigurnost. Vlada je posve svjesna svojih međunarodnih obveza glede kontrole naoružanja, posebice obveza prema članku IV. Aneksa 1B Daytonskoga mirovnog sporazuma. Interoperabilnost hrvatskih oružanih snaga s NATO-om temeljni je preduvjet za integriranje Hrvatske u euro-atlantske sigurnosne i obrambene strukture. Sukladno tomu, cilj je reformi obrambenoga sustava modernizirati vojsku i naposljetku dostići NATO-ve standarde.

Hrvatska je započela s cjelovitim preustrojem obrambenoga sustava s ciljem razvoja modernih, sposobnih, dobro opremljenih i primjerenih oružanih snaga. Sukladno novo definiranim zadaćama (nacionalna obrana, potpora civilnim institucijama, sudjelovanje u međunarodnim operacijama) i političkim obvezama, Hrvatska će uložiti dodatni napor u povećanje svojih sposobnosti za sudjelovanje u operacijama pod vodstvom NATO-a i pružanju domaćinske potpore. Jedno od vodećih načela je interoperabilnost s oružanim snagama država članica NATO-a.

Prva faza preustroja obrambenoga sustava je dovršena: već su izrađeni i usuglašeni presudni strateški dokumenti (Strategija nacionalne sigurnosti/SNS; Strategija obrane/SO; Zakon o obrani/ZO i dr.). Vlada namjerava primijeniti novu organizacijsku strukturu zajedno s novom vojno-teritorijalnom podjelom zemlje koje će se provoditi istovremeno sa smanjivanjem broja djelatnika i programima tranzicije (SPECTRA). Najočitiya promjena bit će značajno smanjenje osoblja, pri čemu je cilj imati snage veličine 21.000 djelatnih vojnih osoba, 8.000 ročnika te 4.000 civila u miru. U slučaju rata ili kriznih situacija te snage mogu biti uvećane za 108.000 pričuvnika.

Paralelno sa smanjenjem i preustrojem, nastavit će se s daljnjim razvojem i unapređivanjem sustava upravljanja osobljem i novcem kao ključnim čimbenicima modernizacije vojske i dostizanja interoperabilnosti. Ministarstvo obrane RH dobilo je zadaću izraditi studiju o punoj profesionalizaciji OS. Studija, koja mora biti gotova do konca 2003. godine, prikazat će koristi i nedostatke uzdržavanja profesionalne vojske (bez ročnika) i postaviti će temelje za preobrazbu postojećih oružanih snaga u slučaju da se donese takva odluka. Ministarstvo obrane će dovršiti "Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga RH do 2015." i pružiti jasnu viziju uloge oružanih snaga u svijetu koji se neprekidno mijenja kao i svrhu stvaranja vojne strukture unutar koje će povećanje sposobnosti biti najučinkovitije.

Do 2004. godine RH će također uvesti novi dugoročni sustav planiranja i proračuna (PPBS). Taj novi sustav trebao bi osigurati učinkoviti mehanizam za upravljanje resursima obrane u skladu s nacionalnim sigurnosnim ciljevima. PPBS će se temeljiti na strateškim dokumentima kao što su Strategija nacionalne sigurnosti i Strategija obrane.

Vojni proračun za tekuću 2002. godinu iznosi oko 519 milijuna USD odnosno 2,4% BDP-a. Za naredne godine planira se da proračun za obranu ostane na oko 2,2% BDP-a. Smanjenje vojnoga osoblja trebalo bi znatno pridonijeti uravnoteženijem proračunu, s tim da od ukupnoga vojnog proračuna na osoblje otpadne 50%. U proračunu za tekuću 2002. godinu izdvojeno je 7,5 milijuna USD za provedbu Partnerskih ciljeva s NATO-om.

RH je osnovala Nacionalno povjerenstvo za sigurnost (NSA) radi koordinacije pitanja koja se odnose na nacionalnu sigurnost. U NSA zastupljena su ministarstva obrane, vanjskih poslova i unutarnjih poslova kao i Ured predsjednika RH. NSA je ujedno središnje mjesto za prihvat, pohranu i distribuciju povjerljivih dokumenata razmijenjenih s NATO-om. Nadalje, NSA je odgovorna za izdavanje sigurnosne dozvole osobama koje imaju pristup informacijama i dokumentima koji se razmjenjuju s NATO-om. Prema nedavno usvojenom Zakonu o sigurnosnim službama osnovane su tri obavještajne agencije: Protuobavještajna agencija (POA), Obavještajna agencija (OA) i Vojno-sigurnosna agencija (VSA).

Prema Ustavu RH nema pravnih prepreka uporabi Oružanih snaga RH za obranu neke druge zemlje. Nema ni pravnih prepreka pristupanju Hrvatske nekom međunarodnom vojnom savezu. U srpnju 2001. RH je s NATO-om potpisala Sporazum PfP SOFA koji je stupio na snagu u veljači 2002.

POGLAVLJE I: POLITIČKA I GOSPODARSKA PITANJA

1.1. HRVATSKA VANJSKA I SIGURNOSNA POLITIKA

1. Cilj je vanjske i sigurnosne politike RH postići sigurnost, demokraciju i održivi gospodarski rast. Vanjskopolitički prioriteti RH jesu ulazak u EU i NATO, podizanje razine postojećih gospodarskih odnosa sa stranim partnerima i razvijanje dobrosusjedskih odnosa. Rastuće povjerenje međunarodne zajednice u RH kao demokratsku državu u tranziciji i čimbenika stabilnosti u Srednjoj i Jugoistočnoj Europi održava se posljednjih godina u sljedećemu:
  - ulazak RH u Akcijski plan za članstvo
  - primitak RH u WTO
  - potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s EU
  - pristupanje RH Kvadrilaterali koja se sastoji od Italije, Slovenije, Mađarske i Hrvatske
  - aktivni doprinos RH regionalnim inicijativama, osobito Paktu o stabilnosti, u kojem RH predsjedava Trećim radnim stolom o pitanjima sigurnosti
  - intenzivni politički dijalog s vodećim međunarodnim čimbenicima i politički i gospodarski partnerskim zemljama.

1.1.1. HRVATSKA I PROŠIRENJE NATO-a

2. Pristupanje NATO-u jedan je od najvažnijih vanjskopolitičkih ciljeva RH. RH smatra da se sigurnost i stabilnost mogu najbolje postići kroz kooperativne i zajedničke napore. Nacionalna sigurnost RH temelji se na načelima mehanizama kolektivne sigurnosti. Vlada se opredijelila za stvaranje bliskih vojnih i političkih veza s NATO-om, čime pridonosi sigurnosti i stabilnosti u euro-atlantskom području. Strateški koncept NATO-a, usvojen na Washingtonskom samitu 1999, predstavlja sigurnosnu platformu koju RH snažno podupire. Proširenje NATO-a RH smatra značajnim korakom u širenju zone stabilnosti u Europi.
3. Pridruživši se PfP-u i EAPC-u RH je dobila mogućnost intenzivnoga razvijanja odnosa s NATO-om u cjelini kao i s pojedinim državama članicama. EAPC je najobuhvatniji trans-atlantski politički forum koji svojim članicama pruža mogućnost oblikovanja sigurnosne politike u Europi. RH smatra da EAPC može igrati važnu ulogu u koordiniranju aktivnosti kojima je cilj suprotstaviti se novim sigurnosnim prijetnjama poput međunarodnog terorizma.
4. Pripreme i prilagodbe u pravcu punopravnog članstva moraju biti sustavne, koordinirane i provođene na nacionalnoj razini. U srpnju 2001. Vlada RH je osnovala *Međuresorsku radnu skupinu za suradnju RH s državama članicama NATO-a i Partnerstva za mir* koja uključuje predstavnike deset ministarstava na razini pomoćnika ministara te predstavnike Ureda predsjednika i Vlade RH. Pored Ministarstva vanjskih poslova koje predsjedava Radnom skupinom te Ministarstva obrane, zastupljeni su:

Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo financija, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo znanosti i tehnologije i Ministarstvo zaštite okoliša. Osnovana su radna tijela (podskupine), pet za svako poglavlje ANP-a. Skupina je koordinirala djelatnostima izrade prvoga Hrvatskog godišnjeg programa.

5. RH smatra da bi proces MAP trebao ostati središnjim mehanizmom za proširenje NATO-a nakon Praškoga samita. MAP se pokazao izvrsnim sredstvom za moderniziranje i prilagodbu ne samo nacionalnih oružanih snaga već i političkoga sustava u cjelini. Vlada se obvezala provesti reforme potrebne za postizanje NATO-vih standarda te je uvjerena da RH kao buduća članica može unijeti dodatnu vrijednost u Savez.

1.1.2. UKLJUČIVANJE U EUROPSKU UNIJU

6. RH kontinuirano radi na vlastitoj preobrazbi u modernu i stabilnu demokraciju intenziviranjem procesa reforme i usuglašavanja s EU standardima, daljnjim promicanjem demokracije, ljudskih i manjinskih prava, uspostavljanjem vladavine zakona i funkcionalnog tržišnog gospodarstva. Činjenica što je 2000. bivši Vladin ured za europske integracije izrastao u Ministarstvo za europske integracije još je jedan dokaz kako Vlada RH spomenutom cilju pridaje izuzetan prioritet.
7. Po završetku pregovora s EU, 29. listopada 2001. premijer Ivica Račan potpisao je *Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP)* s EU-om. To je značajan korak u nastojanjima RH da se priključi euro-atlantskoj zajednici te će zasigurno imati povijesni učinak na daljnji razvoj Hrvatske. Provedba Sporazuma obuhvaća brojne zahtjevne reforme koje će utjecati na sveukupno hrvatsko društvo. Te je reforme Vlada odlučna predstaviti široj javnosti na odgovarajući način, s naglaskom na dugoročnim koristima, čime će ih učiniti prihvatljivima osjetljivim skupinama kao što su sindikati ili državni službenici.
8. U tijeku su postupci ratifikacije Sporazuma: Hrvatski sabor SSP je ratificirao 5. prosinca 2001 i ubrzo potom isto je učinio Europski parlament, dok je njegovo ratificiranje u nacionalnim parlamentima država članica EU još u tijeku. Kad se ratifikacija završi, Sporazum će stupiti na snagu.
9. Dok se ne završi spomenuti postupak, od 1. ožujka 2002. primjenjuje se Privremeni sporazum koji pokriva trgovinska i srodna pitanja i za čiju je provedbu zaduženo Ministarstvo za europske integracije.
10. Izvješće o stabilizaciji i pridruživanju vezano za RH

U travnju 2002. Komisija Europskih zajednica predočila je *Izvješće o stabilizaciji i pridruživanju vezano za RH*. U Izvješću se daje opća ocjena o provedbi SSP-a, a ton Izvješća u cjelini je vrlo pozitivan. Navodi se da je u procesu pregovora, kao i početku same provedbene faze, sudjelovao niz ministarstava. Europska komisija smatra ohrabrujućom činjenicu da je Vlada RH usvojila *Akcijski plan* za provedbu SSP-a, određivši za svako ministarstvo mjere koje valja poduzeti i postavivši jasan vremenski okvir. Postojanje takvoga akcijskog plana smatra se u Izvješću znakom ozbiljnosti

Vlade u preuzimanju obveza. RH kani provesti 60% Akcijskog plana do kraja 2002. i 80% do kraja 2003.

11. Stavovi prema EU

Pozitivne stavove prema EU pokazuje ne samo politička i administrativna elita već i široka javnost. Tako javna anketa provedena u prosincu 2001. pokazuje da je pozitivan stav prema EU ostao na 77% među ispitanicima. Ista anketa pokazuje kako 80% pučanstva vjeruje da će SSP imati pozitivan učinak na Hrvatsku.

1.1.3. ODNOSI SA SUSJEDNIM ZEMLJAMA

1.1.3.1. Bosna i Hercegovina

12. Temeljna vanjskopolitička orijentacija RJ jest promicanje stabilnosti, posebice u odnosu na BiH. RH je supotpisnica *Daytonskoga mirovnog sporazuma*. Nakon formiranja nove vlade u BiH početkom 2001. bilateralni odnosi ušli su u novu fazu u znaku povjerenja i bolje suradnje između odgovarajućih tijela zakonodavne i izvršne vlasti. Od 2000. održano je pet sastanaka Međudržavnog vijeća za suradnju te su intenzivirani kontakti parlamenata dviju zemalja.
13. Hrvati su najmanji konstitutivni narod u BiH, samim time više ovise o funkcioniranju institucija države BiH nego što je to slučaj kod druga dva konstitutivna naroda. Stoga ih je RH poticala da traže rješenja u okviru postojećega sustava. Financiranje hrvatske vojne komponente obustavljeno je odmah nakon formiranja nove hrvatske vlade početkom 2000, a sada se uspješno prate i sprečavaju bilo kakve zloporabe financijske pomoći Federaciji BiH. Financijska pomoć Hrvatima u BiH nije obustavljena, već je preustrojena i izravno usmjerena na projekte i institucije koje novčanim sredstvima upravljaju na transparentan način.
14. RH je odlučila ne primjenjivati *Sporazum o posebnim odnosima* s Federacijom BiH i umjesto toga graditi partnerske odnose sa središnjim institucijama BiH. Vlada RH dosljedno nastoji pomoći u jačanju središnjih institucija BiH. Zahvaljujući tomu Zagreb i Sarajevo sada su partneri koji vode otvoren i konstruktivan dijalog.
15. RH podupire sadašnji proces ustavnih promjena u entitetima BiH. Te će promjene osigurati da narodi i građani BiH budu zastupljeni na svim razinama državne i javne uprave u oba entiteta te će im pružiti dalekosežna prava u procesu odlučivanja. Sedam godina nakon potpisivanja *Daytonskoga mirovnog sporazuma*, ukinuti su diskriminatorni elementi prethodnih entitetskih ustava.
16. RH će podupirati političko vodstvo BiH u nastojanjima da BiH uključe u europske procese (RH je pozdravila prijam BiH u Vijeće Europe), te će usko surađivati posebice u okviru Pakta o stabilnosti i Procesu stabilizacije i pridruživanja.
17. 15. srpnja 2002. predsjednici RH, SRJ i BiH potpisali su zajedničku deklaraciju kojom su se izjasnili za nepovredivost granica, što je od ključne važnosti za uzajamne odnose. Oni su naglasili važnost daljnje provedbe *Daytonskoga mirovnog sporazuma* i pune suradnje s Haškim tribunalom. Također su potvrdili spremnost da

učine dodatne napore glede povratka izbjeglica kao i borbi protiv terorizma i organiziranog kriminala.

18. Početkom 2001. na snagu je stupio *Sporazum o slobodnoj trgovini* temeljem kojeg je RH odmah otvorila svoje tržište proizvodima iz BiH, dok se od BiH očekuje da isto učini u roku od četiri godine. U prvih devet mjeseci primjene Sporazuma trgovinska se razmjena povećala za 19,2% u odnosu na prethodnu 2000. Izvoz se povećao za 12,8%, uvoz za 59%. Ministarstvo gospodarstva izrađuje Strategiju gospodarskih odnosa s BiH. Liberalizacija razmjena usluga i ulaganja područja su mogućih budućih sporazuma.

19. Granični prijelazi

Sporazum o graničnim prijelazima potpisan je u travnju 2001. Zajednička diplomatska komisija za državnu granicu počela je s radom, a ratifikacija Sporazuma o državnoj granici očekuje se krajem 2002. Budući da su dvije zemlje dogovorile i kategorizirale sve granične prijelaze, uskoro treba započeti provedba Programa za sprečavanje ilegalnih graničnih prelazaka. Dvije su zemlje zabilježile 149 fizički spriječenih ilegalnih prelazaka. Takve će akcije znatno pridonijeti boljoj kontroli granica i sprječavanju ilegalnih prelazaka kao i borbi protiv organiziranog kriminala.

20. Ministri unutarnjih poslova RH, FBiH i Republike Srpske potpisali su jedan dokument o suradnji. Hrvatski premijer i ministar vanjskih poslova BiH dogovorili su se da objedine aktivnosti u borbi protiv krijumčarenja i organiziranog kriminala. Bilateralni *Sporazum o suradnji na području borbe protiv terorizma, krijumčarenja, trgovine drogom i organiziranog kriminala* potpisan je 17. lipnja 2002. između Vlade RH i Vijeća ministara.

21. RH namjerava pojačati bilateralnu suradnju s BiH, posebice na području granične kontrole i borbe protiv organiziranog kriminala.

22. Ustavne promjene

Sarajevski sporazum i izmjene i dopune ustavima entiteta uvedene od Visokog predstavnika za BiH predstavljaju početak prevladavanja nacionalnih antagonizama i ostvarivanja proeuropske orijentacije. Ustavne promjene uspjele su ublažiti asimetriju, no potpuna simetrija još nije postignuta. Potvrđuje se konstitutivnost sva tri naroda na cijelom teritoriju, no ne i njihova ravnopravnost u Republici Srpskoj. RH podupire nastojanja Hrvata u BiH na ostvarivanju njihovih prava kroz legalne institucije BiH. Istodobno, međutim, valja uzeti u obzir izraženu zabrinutost da te institucije neće činiti mehanizam dostatan za zaštitu njihovih interesa, posebice u Republici Srpskoj. Stoga će sama provedba ustavnih promjena biti od ključne važnosti za budućnost BiH.

23. SFOR

Uloga SFOR-a u BiH bitna je za provedbu potpisanih sporazuma i za postizanje trajne sigurnosti i stabilnosti u cijeloj regiji. Logistička potpora Hrvatske isto je tako od temeljnog značenja. Znatna dio osoblja i opreme prolazi kroz hrvatske aerodrome i luke. RH je potpisala sporazum SOFA sa SFOR-om koji regulira pravni status NATO-vih snaga kao i načine njihovih premještanja u BiH. RH je pružila logističku potporu NATO-vim snagama u BiH tijekom operacije "Združena snaga" na Kosovu.

- RH će SFOR-u i dalje pružati logističku potporu kao i svaku drugu pomoć potrebnu provedbi njegove misije.

1.1.3.2. SRJ

24. Odnosi sa SRJ počeli su se poboljšavati nakon pada Slobodana Miloševića u listopadu 2000. te zatim njegova izručenja Haškome tribunalu Odnosi su dobili novi zamah nakon političkih promjena u Beogradu. Prvi je rezultat da su RH i SRJ uspostavile odnose na razini veleposlanstava i osnovale međudržavnu komisiju za granice kako bi riješile preostale probleme državnih granica.
25. U novije vrijeme učinjeni su važni koraci nakon sastanaka ministara vanjskih poslova na kojima su doneseni operativni zaključci koji su utrljali put dobrosusjedskim odnosima. Prvi posjet ministra Svilanovića Zagrebu 14. prosinca 2001. i uzvratni posjet ministra Picule Beogradu 23. travnja 2002. bili su vrlo uspješni. Oni su se usuglasili s Protokolom u kojem se utvrđuju načela rada Zajedničke komisije o granicama. Značajna je novina da će u pregovore o Prevlaci biti uključen i crnogorski predstavnik. Dvojica ministara uputila su zajedničko pismo Glavnome tajniku UN-a Annanu i predsjedniku Vijeća sigurnosti Lavrovu, u kojem su opisali trenutno stanje pregovora. RH smatra da je dosad postignuti napredak dovoljan da se do kraja 2002. okonča mandat promatračke misije UNMOP.
26. Otvorena pitanja uključuju nestale osobe. U Hrvatskoj je službeno registrirano 1.379 nestalih osoba. Komisije dviju vlada za zatočene i nestale osobe održavaju česte sastanke i razmjenjuju informacije, no iz SRJ vrlo je spor postupak predaje dokumentacije o ekshumacijama i identifikacijama. RH je ponudila usluge svojih DNK laboratorija.
27. Po Ustavu bivše Jugoslavije iz 1974. teritoriji i granice republika nisu se mogli mijenjati bez njihova pristanka i svaka je republika imala pravo proglasiti neovisnost. U svom mišljenju br. 3 Arbitražna komisija mirovne konferencije o Jugoslaviji (Badinterova komisija) potvrdila je granice bivših republika kao granice novoosnovanih međunarodno priznatih država. Prema načelima međunarodnog prava bivše su granice postale međunarodnima. Ministri vanjskih poslova osnovali su Zajedničku diplomatsku komisiju za točno utvrđivanje granica i izradu Sporazuma o državnim granicama između RH i SRJ.
28. Povrat kulturnih dobara Hrvatskoj značio je vrlo pozitivan korak. Započeli su razgovori o kulturnoj suradnji.
29. 17. srpnja 2002. MUP RH i SRJ sporazumijeli su se da osnuju zajedničko tijelo za provedbu *Sporazuma o suradnji u borbi protiv organiziranog kriminala*. Ravnatelj hrvatske policije i savezni ministar unutarnjih poslova potpisali su Protokol o provedbi Sporazuma, vezano za izručenje i ponovni prihvat osoba koje su ilegalno ušle i ilegalno borave na teritoriju druge države. Jedan od prvih znakova uspješne suradnje između dvije zemlje jest smanjeni broj ilegalnih migracija preko hrvatskog teritorija. Tako je u prvih šest mjeseci 2002. bilo 30% manje migranata prema Zapadnoj Europi nego prošle godine.

30. Dosad su RH i SRJ potpisale 23 bilateralna sporazuma i još ih je 10 u pripremi, uključujući *Sporazum o slobodnoj trgovini* koji se planira potpisati krajem ove godine i primjenjivati od početka 2003. Premda su u odnosu na predratno razdoblje gospodarski odnosi i dalje nerazvijeni, trendovi su vrlo pozitivni. Poslovni kontakti tijekom ove godine u stalnom su porastu. Hrvatska gospodarska komora (HGK) otvorila je predstavništvo u Beogradu.

1.1.3.3. Slovenija

31. Važno je istaći da su otvorena bilateralna pitanja između Hrvatske i Slovenije naslijeđena po raspadu bivše Jugoslavije, no nisu bila preprekom u razvijanju dobrosusjedskih odnosa, osobito na području kulture, znanosti, obrazovanja i gospodarstva. O tome svjedoči preko trideset potpisanih sporazuma.
32. Sporazum o NE Krško potpisan je u prosincu 2001. i ratificiran od Hrvatskoga sabora 3. srpnja 2002. Prema odredbama toga Sporazuma HEP sudjeluje u radu elektrane s 50% udjela.
33. *Sporazum o malograničnoj suradnji* stupio je na snagu 5. rujna 2001. a hrvatska je strana obavila sve pripreme za njegovu provedbu. Osnivačka sjednica Stalne zajedničke komisije (za provedbu) održana je u siječnju 2002. Slijedeći korak bilo bi otvaranje malograničnih prijelaza.
34. Što se tiče pitanja Ljubljanske banke odnosno nastojanja Slovenije da depozite hrvatskih štediša uključi u postupak sukcesije, pregovori su zastali zbog slovenskih očekivanja glede Sporazuma o granicama. Tražeći načine na koje bi Ljubljansku banku prisilili da vrati njihove uštede, neki hrvatski građani obratili su se Europskome sudu za ljudska prava u Strasbourgu, dok su ostali to pitanje prepustili Vijeću Europe.

1.1.3.4. Italija

35. Dobrosusjedski odnose između dvije zemlje mogu poslužiti kao uzor drugim zemljama regije. Obje su zemlje zainteresirane za zaštitu i održivo korištenje Jadranskoga mora, što dolazi do izražaja i kroz njihovu suradnju u okviru Jadranske i Jonske inicijative.
36. Vojna i policijska suradnja u jadranskom bazenu dopuna je politici EU borbe protiv organiziranog kriminala i ilegalnih djelatnosti.
37. Bilateralni Sporazum o zaštiti manjinskih prava jamči visoku razinu prava talijanske manjine u Hrvatskoj kao i hrvatske manjine u Italiji.

1.1.3.5. Mađarska

38. Hrvatsko-mađarska suradnja izvrsna je i neopterećena bilo kakvim otvorenim pitanjima. Premjeri dviju država često naglašavaju "strateško partnerstvo" koje se uglavnom temelji na tri elementa: gospodarska i kulturna suradnja te zaštita manjina. Mađarska, kao članica NATO-a i jedna od najrazvijenijih tranzicijskih zemalja na putu u punopravno članstvo EU, nudi Hrvatskoj svoju podršku po pitanju ostvarenja

članstva u EU i NATO-u. *Sporazum o slobodnoj trgovini* potpisan je 22. veljače 2001. i stupio je na snagu 1. travnja 2001.

1.1.4. REGIONALNA SURADNJA

39. Pored intenzivne multilateralne i bilateralne suradnje usmjerene na osiguranje što širega razumijevanja i potpore njezinoj vanjskoj i sigurnosnoj politici, RH posvećuje osobitu pozornost radu brojnih regionalnih foruma. Regionalni kontekst pruža odgovarajući okvir za održivi i kontinuirani politički i gospodarski dijalog između zemalja sudionica, iz čega proizlazi jačanje njihove suradnje i ostvarivanje zajedničkih ciljeva.

40. Po svojem zemljopisnom položaju i kulturnom nasljeđu Hrvatska pripada Srednjoj i Jugoistočnoj Europi kao i Sredozemlju i Podunavlju. Za Hrvatsku je od velike važnosti intenzivna i plodna suradnja sa zemljama svih tih regija.

41. Pakt o stabilnosti za Jugoistočnu Europu

Svjesna važnosti regionalne suradnje u okviru priprema zemalja JIE za EU i NATO članstvo, RH smatra Pakt o stabilnosti za Jugoistočnu Europu solidnim temeljem za lakšu integraciju zemalja sudionica u euro-atlantske strukture. Jača suradnja postojećih međunarodnih organizacija i regionalne inicijative vode prema postizanju trajnoga mira, blagostanja i stabilnosti u JIE.

42. Trećim radnim stolom Pakta o stabilnosti trenutno predsjedava hrvatski predstavnik. Imenovanje jednoga hrvatskog dužnosnika na tako visok položaj unutar Pakta o stabilnosti govori da su uočeni sigurnosni potencijali Hrvatske kao i njezina aktivna uloga u jačanju stabilnosti u JIE.

43. Najuspješnije inicijative Pakta o stabilnosti jesu one kojima je na čelu stalno i predano vodstvo neke zemlje ili organizacije. Jedan od najboljih primjera toga jest RACVIAC.

44. RACVIAC – priča o uspjehu

RACVIAC, Regionalni centar za pomoć u provedbi i verifikaciji kontrole naoružanja, zajednički je njemačko-hrvatski projekt u sklopu Trećega radnog stola Pakta o stabilnosti, odgovornog za pitanja sigurnosti, koji se pokazao vrlo uspješnim. RACVIAC ide za tim da pomogne u procesu stvaranja veće transparentnosti, otvorenosti i predvidljivosti na području vojne sigurnosti, kao i u suradnji i širokom dijalogu među državama sudionicama. Njegovo je glavno područje kontrola naoružanja te on bez dupliciranja poslova podupire OESS-ov mandat temeljem članaka II, IV, V Aneksa 1-B Daytonskoga mirovnog sporazuma. Potpuno operativan, uz sudjelovanje 20 zemalja članica, RACVIAC funkcionira kao obrazovni centar s osloncem na postojećim sporazumima o kontroli naoružanja, te održava česte seminare. RACVIAC će također osnovati međunarodni forum za obuku osoblja u svim aspektima provedbe i verifikacije kontrole naoružanja te pomoći državama u regiji u učinkovitijem sudjelovanju u provedbi postojećih sporazuma o kontroli naoružanja. RACVIAC je priznat kao uzoran, uspješan i vrlo učinkovit projekt Pakta o stabilnosti te je kao takav predstavljen EAPC-u.

45. SEEI, SEEGROUP, SEECAP

RH igra aktivnu ulogu u NATO-ovoj Inicijativi za Jugoistočnu Europu (SEEI), kojoj je svrha pomoći u provođenju ciljeva Pakta o stabilnosti i promicati suradnju u Jugoistočnoj Europi. Nakon svoga osnivanja kao dijela SEEI-a, SEEGROUP (Koordinacijska skupina za sigurnosnu suradnju u Jugoistočnoj Europi) nastavila je s radom u 2001. pod predsjedanjem Hrvatske. Premda je regionalni forum, SEEGROUP je otvorena za sudjelovanje zainteresiranih članica NATO-a i zemalja Partnerstva za mir. Svojim aktivnim pristupom radu SEEGROUP-a RH podupire razne procese suradnje među zemljama regije. Uz to, RH je aktivno sudjelovala u stvaranju SEECAP-a te i dalje postupa u skladu s njegovim preporukama.

46. Srednjoeuropska inicijativa (CEI)

RH je aktivna članica Srednjoeuropske inicijative (CEI), najstarije i najobuhvatnije regionalne inicijative koja je uspostavila obuhvatni okvir za dijalog, koordinaciju i suradnju među 17 zemalja članica na političkoj, gospodarskoj, kulturnoj i parlamentarnoj razini.

47. Putem CEI mehanizama RH jača suradnju sa zemljama članicama CEI na polju ekonomije, politike i kulture. Programi CEI posebice su usmjereni promicanju održivoga društvenog, gospodarskog i institucionalnog razvoja kao i ulaganju u infrastrukturu i privatni sektor odnosno znanstvenoj i tehnološkoj suradnji. RH daje aktivan doprinos radu specijaliziranih radnih skupina CEI, osobito kao predsjedateljica Radne skupine CEI za turizam i kao supredsjedateljica Radne skupine za obnovu i razvoj.

48. Suradnja koja se godinama razvija u sklopu CEI proširuje se na širok raspon aktivnosti, programa i projekata u različitim područjima od zajedničkog interesa koja uglavnom potpadaju pod tri kategorije:

- Jačanje suradnje među zemljama članicama;
- Jačanje sudjelovanja zemalja članica CEI u procesu europskih integracija;
- Jačanje gospodarske preobrazbe CEI zemalja u tranziciji.

49. Kvadrilaterala

U rujnu 2000. RH je postala članicom Kvadrilaterale koju sada čine Mađarska, Italija, Slovenija i Hrvatska. Kao članica Kvadrilaterale RH je obvezna pridonositi suradnji tih četiriju država u pravcu proširenja EU; usklađivanja viznih režima, posebice u odnosu na Schengenski sporazum; uspostavljanja jačih veza između graničnih regija, pogranične suradnje i razvoja europskih regija.

50. Jedan od značajnih elemenata Kvadrilaterale jest suradnja na području sigurnosti. Na samitu Kvadrilaterale u Trstu (studeni 2001) predsjednici vlada Mađarske, Italije i Slovenije pozvali su Hrvatsku na suradnju na području sigurnosti i obrane u sklopu Kvadrilaterale, pošto je u Udinama osnovano Zapovjedništvo multilateralnih kopnenih snaga za mirovne i humanitarne operacije.

1.1.5. MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE

1.1.5.1. Ujedinjeni narodi

51. Od 1992, kad je postala članicom Ujedinjenih naroda, Hrvatska sudjeluje u radu Ujedinjenih naroda putem svojih diplomatskih predstavništava – stalnih misija pri UN u New Yorku, Beču i Ženevi, te pri UNESCO-u u Parizu. RH se pridružila radu na ekonomskim i socijalnim poslovima članstvom u Ekonomskom i socijalnom vijeću UN (ECOSOC) i njegovim funkcionalnim komisijama. U siječnju 2002. Stalni predstavnik RH pri UN imenovan je predsjedateljem ECOSOC-a.

1.1.5.2. OESS

52. RH nastavlja tijesno surađivati s Misijom OESS-a u Hrvatskoj, koristeći usluge što ih OESS pruža u cilju progresivnog ispunjavanja uvjeta mandata Misije.
53. Kao država sudionica OESS-a RH se obvezala na održavanje zajedničkih vrijednosti na kojima se ta organizacija zasniva. Tijekom nekoliko proteklih godina RH je preuzela aktivniju ulogu u OESS-u, pomažući osoblju i vladinih i nevladinih organizacija OESS-a u terenskome radu, čime pridonosi uspostavljanju trajnoga mira i stabilnosti u regiji OESS-a.
54. U granicama što ih nameću tranzicija i stanje poslijeratnog gospodarstva RH je također počela sudjelovati u OESS-ovim misijama na terenu upućujući svoje predstavnike u inozemstvo. Ljeti 1997. MVP RH uputilo je dva diplomata na praćenje referenduma u Albaniji, a potom su hrvatski diplomati angažirani u promatračkim misijama OESS/ODIHR u zemljama JIE kao i u drugim područjima, uključujući Srednju Aziju i Kavkaz. Od lipnja 2000. Hrvatske je proširila svoje aktivnosti na OESS-ove dugoročne misije. Prvi hrvatski predstavnici bili su dvojica policijskih instruktora u OESS-ovoj misiji na Kosovu (OMIK) pri Policijskoj akademiji u Vučitrnu. Otada su hrvatski građani, i državni službenici i privatne osobe, upućivani u Albaniju, Makedoniju i Gruziju.

1.1.5.3. Vijeće Europe i Parlamentarna skupština

55. Hrvatska je aktivna članica Vijeća Europe, potpuno predana ciljevima te organizacije. Napredak Hrvatske na području demokratizacije i reforme naveo je Parlamentarnu skupštinu Vijeća Europe da u 2000. prekine monitoring u Hrvatskoj, što je Hrvatskoj omogućilo da od objekta zabrinutosti Vijeća Europe postane proaktivnim i produktivnim subjektom te organizacije.

1.1.6. HRVATSKO SUDJELOVANJE U CSBMs, KONTROLI NAORUŽANJA, RAZORUŽANJA I NEŠIRENJA ORUŽJA ZA MASOVNO UNIŠTAVANJE

1.1.6.1. Multilateralni instrumenti

56. Opći pristup

RH je ugovorna stranka i aktivna sudionica svih važnih međunarodnih ugovora i konvencija koji se odnose na neširenje oružja za masovno uništavanje kao i konvencionalnog oružja.

57. To su uz ostalo: Ugovor o neširenju nuklearnog oružja (NPT); Konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala (CPPNM); Konvencija o zabrani razvijanja, proizvodnje i skladištenja bakteriološkog (biološkog) i otrovnog oružja i o njihovu uništavanju (BTWC); Konvencija o zabrani razvijanja, proizvodnje, skladištenja i uporabe kemijskog oružja i o njihovu uništavanju (CWC); Obuhvatni ugovor o zabrani pokusa (CTBT); Konvencija o zabrani ili ograničenjima uporabe nekih konvencionalnih oružja za koja se može smatrati da nanose pretjerane povrede ili da imaju nediskriminatorni učinak (CCW), zajedno s njena četiri pripadajuća Protokola (uključujući izmjene i dopune Protokola II o zabrani ili ograničenjima korištenja mina, zamki i drugih naprava); te Konvencija o zabrani uporabe, skladištenja proizvodnje i prijenosa protupješadijskih mina i o njihovu uništenju (Konvencija iz Ottawe).

58. Provedba međunarodnih instrumenata

Važno je istaći da iako RH nema provedbene zakone za sve međunarodne instrumente na području razoružanja, značajno je jamstvo to što po Ustavu RH obveze iz međunarodnih sporazuma i konvencija imaju prednost nad nacionalnim zakonodavstvom u slučaju nejasnoća ili sukoba odredbi.

59. RH kontinuirano radi na učinkovitoj i pravodobnoj provedbi svih svojih međunarodnih obveza, uključujući provedbu odredbi sadržanih u gore spomenutim međunarodnim sporazumima i konvencijama. Valja spomenuti da je početkom 2002. Hrvatski sabor ratificirao izmijenjeni i dopunjeni Protokol II Konvencije CCW te da će prvo izvješće slijedom tog protokola biti podneseno 2003.
60. Glede Ottawske konvencije o protupješadijskih minama, RH planira ispuniti odredbu njenog članka da uništi svoje zalihe tih mina do rujna 2002, te sustavno radi na razminiranju dinamikom u skladu s 10-godišnjim rokom utvrđenim u članku V. Konvencije.
61. Jačanje multilateralnih instrumenata

U svezi s pitanjima CWC važno je primijetiti da je u rujnu 2001. hrvatska delegacija na konferenciji Izvršnog vijeća OPCW u Hagu predložila da se u članke I, VI i X CWC-a uključe odredbe o smanjenju mogućih rizika od napada na deklarirana postrojenja i kemijskih i drugih konvencionalnim oružjem ili terorističkim akcijama. Premda je po člancima I, II, VI i X CWC-a predviđena međunarodna pomoć u slučaju napada kemijskim oružjem, u tim člancima nema odredbe kojom se predviđa pomoć u slučaju napada konvencionalnim oružjem na neko postrojenje-skladište kemijskog (ili biološkog) materijala. RH će zajedno sa svojim partnerima raditi na uspješnom ishodu ponovno sazvane Pete revizijske konferencije (u studenom 2002.), time da se usvoji snažna završna izjava.

62. RH je najavila da će jednostrano poduprijeti američke prijedloge glede nacionalnih provedbenih mjera i zakona u svezi s provedbom BTWC-a, premda RH dijeli mišljenje nekih drugih europskih delegacija prema kojem su to političke a ne pravne

obveze država. Stoga je RH sklona da se nastave pregovori o pravno obvezujućem provedbenom Protokolu uz BTWC.

63. RH aktivno sudjeluje u radu Ottawske konvencije o protupješađijskim minama, uključujući rad putem raznih službenih i neslužbenih skupina koje djeluju u sklopu Konvencije. RH trenutno s Australijom supredsjedava Stalnim odborom za uništenje zaliha (Odbor III) te sudjeluje u neformalnim razmjenama i raspravama Kontaktne skupine za univerzalizaciju prema članku VIII. o načinima olakšanja i razjašnjenja provedbenih mjera. Valja također spomenuti da Hrvatski centar za deminiranje aktivno pridonosi razvijanju Međunarodnih normi razminiranja (IMAS), uglavnom na području općih i humanitarnih standarda i smjernica razminiranja.
64. RH razmatra mogućnost pristupanja Ugovoru o konvencionalnim snagama u Europi u doglednoj budućnosti (CFE). U međuvremenu hrvatske obveze na području razoružanja regulira Daytonski mirovni sporazum.
- RH namjerava nastaviti konzultacije s NATO savezom o pitanjima kontrole naoružanja i Ugovoru CFE, te će ispunjavati svoje obveze prema članku IV. Daytonskog sporazuma.

1.1.6.2. Uvozno/izvozno zakonodavstvo

65. Po Zakonu o trgovini zahtjevi za uvoznim/izvoznim dozvolama za određenu robu mogu se podnositi iz sljedećih razloga: u svrhe nacionalne sigurnosti; u svrhu provedbe međunarodnih sporazuma odnosno konvencija; u svrhu zaštite života i zdravlja ljudi, životinja, bilja i okoliša; u svrhu zaštite javne imovine i za kontrolu uvoza/izvoza umjetničkih djela i određenih plemenitih kovina.
66. Na preporuku Ministarstva gospodarstva Vlada RH je usvojila Uredbu o robi za koju je potrebna uvozna odnosno izvozna dozvola. Uredba sadrži popis takve robe zajedno s tarifnim brojevima.
67. Oružje za komercijalne svrhe

Prema spomenutoj Uredbi i novom Zakonu o proizvodnji, održavanju i trgovanju oružjem i vojnom opremom, Ministarstvo gospodarstva odgovorno je za izdavanje uvoznih/izvoznih dozvola za oružje i vojnu opremu za komercijalne svrhe. Dozvole izdaje (na određeni rok) Međuresorska skupina za izdavanje dozvola za oružje, koja se sastoji od predstavnika ministarstava vanjskih poslova, gospodarstva, unutarnjih poslova i obrane. Svaki član Skupine za izdavanje dozvola daje u okviru svoga djelokruga mišljenje o pojedinom aspektu zahtjeva za izdavanje dozvole. Uvozne dozvole za oružje i vojnu opremu namijenjenu Oružanim snagama RH izdaju ministarstva obrane odnosno unutarnjih poslova.

68. Provedba odredbi CWC i NPT

Aneks III, Popisi 1, 2 i 3 Uredbe o robi za koju je potrebna uvozna odnosno izvozna dozvola, regulira izdavanje uvoznih/izvoznih dozvola za robu koja se nalazi na popisu tvari iz Konvencije o zabrani razvijanja, proizvodnje, skladištenja i uporabe kemijskog oružja i o njihovu uništenju. Uvozne/izvozne dozvole za tvari na gore navedenim popisima izdaje Ministarstvo gospodarstva. Kao stranka Ugovora o neširenju nuklearnog oružja (NPT) i sukladno Protokolu dodatnom Sporazumu između RH i

Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) o primjeni zaštitnih mjera u svezi s Ugovorom NPT (Aneks II) kao i prema Uredbi o robi za koju je potrebna uvozna odnosno izvozna dozvola, za uvoz i izvoz nuklearnog materijala i određene opreme za nuklearni materijal potrebna je dozvola. Uvozne/izvozne za te materijale i opremu izdaje Ministarstvo gospodarstva.

1.1.7. DOPRINOS HRVATSKE U BORBI PROTIV TERORIZMA

69. RH je svjesna da je borba protiv terorizma dugoročni proces i da se treba voditi kako na unutarnjem tako i na vanjskom planu.
70. U svezi sa specifičnim pitanjem borbe protiv terorizma RH je potpisala sedam od dvanaest konvencija UN protiv terorizma te je Vlada RH nedavno donijela odluku da se ubrza postupak ratificiranja odnosno pristupanja k preostalim pet konvencija. Nadalje, u studenom 2001. RH je potpisala Europsku konvenciju o suzbijanju financiranja terorizma.
71. Sukladno st. 6 rezolucije VS 1373 (2001) od 28. rujna 2001. RH je 24. prosinca 2001. Antiterorističkom odboru Vijeća sigurnosti podnijela svoje Izvješće.
72. U studenom 2001. Vlada RH osnovala je *Međuresorsku radnu skupinu za praćenje nacionalne provedbe rezolucije VS 1373 (2001) o suzbijanju terorizma*, koja je izradila spomenuto Izvješće. Vlada je zadužila Radnu skupinu za koordinaciju svih aktivnosti nadležnih državnih tijela vezanih za provedbu rezolucije VS 1373 (2001) kao i za izradu prvog i kasnijih izvješća sukladno st. 6 navedene rezolucije. Radnom skupinom predsjedava Ministarstvo vanjskih poslova a sastoji se od predstavnika ministarstava unutarnjih poslova, obrane, pravosuđa, financija (uključujući upravu Ministarstva pravosuđa za suzbijanje pranja novca), gospodarstva, te Ministarstva pomorstva, prometa i veza, Hrvatske narodne banke i Državnog odvjetništva. Predsjednik Radne skupine ovlašten je pozvati i predstavnike drugih državnih tijela da po potrebi sudjeluju u radu Skupine.
73. S tim u svezi valja ponoviti da je RH pojačala suradnju sa susjednim zemljama, kako bilateralno tako i u okviru regionalnih organizacija i inicijativa (uključujući OESS i Pakt o stabilnosti), kako bi se na odgovarajući način suprotstavila zlu terorizma.
74. Konačno, kad je riječ o provedbi embarga na oružje nametnutog temeljem rezolucija Vijeća sigurnosti, MVP RH redovito izvješćuje nadležne vlasti RH o odredbama tih rezolucija kao i o potrebi njihovog potpunog pridržavanja i poštivanja. Dosad je to učinjeno glede embarga Vijeća sigurnosti na izvoz oružja u Somaliju, Angolu, Liberiju, Ruandu, Sierra Leone, Afganistan, Eritreju i Etiopiju.
75. U rujnu ove godine RH je bila domaćinom *Vježbe u dostavi pomoći OPCW-a (Organizacije za zabranu kemijskog oružja)* prema scenariju jednoga od najopasnijih oblika terorističkoga napada za nezaštićeno civilno pučanstvo. Premda još ne raspoložemo s dovoljno podataka za stvaranje jasne slike o "tipičnom" terorističkom napadu kemijskim oružjem, događaji posljednjih nekoliko godina pokazuju da postoje pojedinci i skupine od kojih prijeti uporaba kemijskih sredstava protiv civilnog pučanstva. Budući da su zrakoplovi i aerodromi svakako potencijalne mete kemijskih

napada, odlučeno je prvu vježbu OPCW-a posvetiti dostavi pomoći kako bi se ispitala spremnost OPCW-a i država članica za situaciju kemijskoga terorističkog napada na aerodrom. Vježba se održala na aerodromu Zemunik pored Zadra.

- RH će nastaviti s naporima borbe protiv terorizma u tijesnoj suradnji sa svojim partnerima, posebice s Antiterorističkom koalicijom.

1.1.8. UPRAVLJANJE U KRIZAMA I CIVILNO PLANIRANJE U SLUČAJU KATASTROFA

76. U rujnu 2001. Vlada RH osnovala je Skupinu za upravljanje u krizama, tijelo koje se sastoji od predstavnika različitih ministarstava. Prema Vladinoj odluci to je tijelo u roku od 24 sata dužno reagirati na izvanredne situacije u zemlji kao i u slučaju međunarodne krize. Jedna od njegovih najvažnijih zadaća je ocijeniti stupanj rizika i opasnosti krize i Vladi predložiti konkretne mjere akcije.
77. Dosad se civilnom zaštitom upravljalo u okviru Ministarstva unutarnjih poslova. U pripremi su novi zakoni o reorganizaciji sustava zaštite i spašavanja.
78. *Zakon o zaštiti i spašavanju* nalazi se u saborskoj proceduri i njegovo se usvajanje očekuje u prvoj polovici 2003. Poslužit će kao zakonska osnova za upravljanje sustavom civilne zaštite i spašavanja te zaštite i upravljanja materijalnom imovinom u slučajevima katastrofe, uključujući međunarodnu suradnju. Temeljem ovog Zakona osnovat će se neovisno tijelo pod nazivom Agencija za zaštitu i spašavanje koje će koordinirati aktivnosti na tom području. Ona će objediniti protupožarnu jedinicu, jedinicu civilne zaštite i centar za izvanredne situacije. Ovaj je koncept kompatibilan s europskim standardima.
79. "Kroćenje zmaja – Dalmacija 2002"
- Dobar primjer hrvatskih kapaciteta na području upravljanja u krizama i spremnosti za suradnju sa susjednim zemljama u slučaju katastrofa jest međunarodna terenska vježba **"Kroćenje zmaja - Dalmacija 2002"** održana u svibnju 2002. U suradnji s Euro-atlantskim centrom za koordinaciju reakcija na katastrofe, te u okviru Pakta o stabilnosti, RH je organizirala jednu složenu vatrogasnu vježbu. U vježbi su sudjelovale države Euro-atlantskog partnerskog vijeća, posebice iz jugoistočne Europe i one iz susjedstva. U toj trodnevnoj vježbi sudjelovalo je preko 30 zemalja zajedno s opremom i timom od preko 1.200 ljudi.
80. Scenarij za vježbu pripremljen je imajući u vidu požar na otvorenom kao jedan od najčešćih rizika u hrvatskom priobalju i u drugim zemljama Sredozemlja i jugoistočne Europe. Uvježbavala se zajednička reakcija međunarodnih kopnenih, zračnih i pomorskih vatrogasnih timova, s naglaskom na suradnji između civilnih i vojnih timova u kriznim situacijama. Kako je, promatrajući vježbu u Makarskoj, izjavio g. Juan Martinez Esparza, pomoćnik glavnog tajnika NATO-a za sigurnosno ulaganje, logistiku i civilno planiranje u slučaju katastrofa: *"To je najveća vojno-civilna vježba u kojoj je NATO ikada sudjelovao"*.

1.1.9. POTPORA MEĐUNARODNIM MIROVNIM OPERACIJAMA

81. Sudjelovanje RH u međunarodnim mirovnim i humanitarnim operacijama utvrđeno je Zakonom o sudjelovanju pripadnika oružanih snaga RH, policije, civilne zaštite i državnih službenika u potpornim mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu.
82. U 1999, od zemlje primateljice RH je postala zemlja pridonositeljica mirovnim naporima UN-a upućivanjem vojnika u UN-ovu mirovnu operaciju u Sierra Leone (UNAMSIL) i uskoro potom u Eritreju i Etiopiju (UNMEE). Počevši od rujna 2002. hrvatski časnici sudjelovat će u promatračkim misijama UN-a na indijsko-pakistanskoj granici (UNMOGIP).
83. U lipnju 2002. RH je primljena u Koordinacijski odbor za suradnju srednjoeuropskih naroda (CENCOOP).
84. U RH je u tijeku pripremanje borbenih postrojbi, postrojbi za borbenu potporu, nacionalne potpore raspoređenim postrojbama i službe borbene potpore za buduće mirovne operacije NATO/PfP. Te bi postrojbe trebale biti potpuno spremne do kraja 2003. Trenutno RH posjeduje jedan vod vojne policije potpuno obučen i spreman za sudjelovanje u mirovnim operacijama NATO-a.
85. Hrvatska inicijativa za Afganistan
- Kao članica Antiterorističke koalicije kojoj je cilj borba protiv međunarodnog terorizma, RH je ponudila svoj doprinos naporima da se uspostavi stabilna i demokratska vlast u Afganistanu. Vod vojne policije, koji je u potpunosti interoperabilan s NATO-om, spreman je za raspoređivanje u Afganistan u okviru misije Međunarodnih snaga za pomoć međunarodnoj sigurnosti (ISAF) u toj zemlji. Naš je cilj pridružiti se njemačkome kontingentu trenutno stacioniranom u Kabulu. Započeti su službeni razgovori s njemačkim partnerima, dok još valja razjasniti operativne aspekte ove inicijative.

1.2. DEMOKRATSKE REFORME

86. Vlada RH odlučna je nastaviti sa sustavnim procesom:
- daljnje demokratizacije zemlje,
  - jačanja pravne države, i
  - daljnjega razvijanja civilnog društva.
87. Posebna je pozornost posvećena nastojanjima da se dostignu svi opće prihvaćeni međunarodni standardi demokratskog društva, kako je izraženo brojnim obvezama što ih je RH prihvatila u okviru UN, Vijeća Europe, OESS-a i drugih međunarodnih organizacija.

1.2.1. USTAVNE PROMJENE

88. Tijekom 2001. Sabor je usvojio ustavne reforme kojima je polupredsjednički sustav zamijenjen parlamentarnom demokracijom. Predsjednik je zadržao mnoge ovlasti na

području vanjske i sigurnosne politike, no glavna politička moć prenijeta je na Hrvatski sabor.

89. Ustav omogućava i utvrđuje sudjelovanje OSRH i osoblja u međunarodnim operacijama i ne ograničava raspoređivanje stranih vojnika u RH. Hrvatski sabor odgovoran je za demokratsku kontrolu oružanih snaga i nadzor nad sigurnosnim službama. Ustroj obrambenog sustava, sustav zapovijedanja i demokratske kontrole oružanih snaga RH regulira Ustav i nekoliko važnih zakona o obrani.
90. Ustav uvodi poboljšanja na području manjinskih prava. Tako predviđa višestruko pravo pripadnika manjina u izboru predstavnika manjina u Saboru (5 ukupno 5 saborskih zastupnika).

1.2.2. LJUDSKA PRAVA

91. Poboljšanje i zaštita ljudskih prava jedan je od prioriteta u programu Vlade RH. RH je potpisala većinu značajnih instrumenata međunarodnog prava posvećenih zaštiti ljudskih prava. Nastavlja se proces prilagodbe domaćeg zakonodavstva standardima *Europske konvencije o ljudskih pravima i temeljnim slobodama*. 2001. Vlada je osnovala Ured za ljudska prava kao trajno tijelo sa zadaćom promicanja procesa poboljšanja postojeće razine zaštite ljudskih prava u RH.
92. RH aktivno sudjeluje u radu Prvog radnog stola Pakta o stabilnosti za demokratizaciju i ljudska prava, posebice u okviru akcije Vijeća Europe *Link Diversity* (Povezivanje različitosti) usmjerene na promicanje multietničkog društva.
93. U travnju 2001. RH je skinuta s tzv. Omnibus rezolucije UN on stanju ljudskih prava i iz rezolucije UN HCR o ljudskim pravima u RH, BiH i SRJ. Time je za RH okončan mandat Posebnog izvjestitelja o ljudskim pravima. u svibnju 2001. RH je izabrana u Komisiju UN za ljudska prava za razdoblje 2002-2004.
94. Nadalje, Vlada RH odlučna je boriti se protiv rasizma i diskriminacije svake vrste. Radna skupina Vlade RH za pripremu Svjetske konferencije o rasizmu, rasnoj diskriminaciji, ksenofobiji i nesnošljivosti, održane 2001. u Južnoj Africi, ostala je u stalnom sastavu Vlade s nadležnošću za pitanja diskriminacije. U prosincu 2001. Hrvatski sabor je usvojio *Nacionalne smjernice za promicanje ravnopravnosti spolova* zajedno s pripadajućim *Provedbenim programom za razdoblje 2001-2005*.
95. Neke istaknute međunarodne nevladine udruge za zaštitu ljudskih prava izvijestile su o znatnom poboljšanju stanja ljudskih prava u RH: *Freedom House* (Kuća slobode) svrstala je RH u kategoriju slobodnih zemalja glede stupnja kršenja ljudskih prava, dok *Human Rights Watch* potvrđuje značajno poboljšanje stanja zaštite ljudskih prava u RH.

1.2.3. MANJINSKA PRAVA

96. RH nastavlja s nastojanjima postizanja i održavanja najviših normi zaštite manjinskih prava. Vlada RH odlučna je omogućiti očuvanje nacionalne samobitnosti i svijesti nacionalnih manjina koje žive u RH.

97. Puna individualna i kolektivna prava dvadesetak manjina u RH jamči Ustav RH kao i petnaestak konvencija o manjinskim pravima kojih je RH stranka (osobito Okvirne konvencije za zaštitu manjinskih prava i Europske povelje i regionalnim ili manjinskim jezicima). Reforma zaštite manjinskih prava započeta u svibnju 2000, kada su usvojeni *Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina* i *Zakon o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina*. Pripadnicima manjina RH osigurava pravo na samobitnost, kulturu, vjeroispovijest, javnu i privatnu uporabu njihova jezika i pisma, odgoj i obrazovanje, zastupljenost u medijima, zaštitu kulturnih spomenika i slobodno korištenje njihovih simbola.
98. Posebna manjinska prava regulira nekoliko pojedinačnih zakona i dokumenata. Ta prava uključuju zastupljenost u parlamentu, proporcionalnu zastupljenost u jedinicama lokalne samouprave kao i u redarstvenim postrojbama u hrvatskome Podunavlju.
99. Važan korak u tom pravcu jest izrada novoga Ustavnog zakona o ljudskim i manjinskim pravima koji je ušao u saborsku proceduru nakon konzultacija sa stručnjacima Vijeća Europe i OESS-a kao i s predstavnicima manjina. Očekuje se da će taj Zakon biti usvojen krajem 2002.
- Vlada RH i dalje će iz državnog proračuna pružati redovitu financijsku pomoć manjinama.

1.2.4. POVRATAK IZBJEGLICA

100. Vladina politika povrata temelji se na preuzetoj obvezi da se svim građanima RH, bez obzira na etničko podrijetlo, omogući povratak kući i ostanak. U cilju intenziviranja procesa povratka Vlada je pokrenula niz programa i inicijativa vezanih za različite aspekte povratka – od općega zakonodavnog okvira i imovinsko-pravnih pitanja do obnove i gospodarske revitalizacije.
101. Niz zakonodavnih promjena započeo je ukidanjem potencijalno diskriminativnih odredbi iz zakona vezanih za povratak i nastavlja se stalnim poboljšanjima postojećih propisa s ciljem daljnjega pospješivanja procesa povrata. Trenutno je u pripremi paket zakonodavnih promjena u okviru radne skupine sastavljene od domaćih i stranih stručnjaka. Tim će se promjenama predvidjeti transparentniji i učinkovitiji postupci povrata imovine kao i veća djelotvornost lokalnih tijela u tom procesu. Nakon obuhvatne inventure svekolike privremeno zaposjednute imovine Vlada je odlučila pokrenuti intenzivirani program povrata imovine s ciljem da se on završi do kraja 2002. Vlada je usvojila *Akcijski plan* koji sadrži vrlo konkretne mjere s jasno razrađenim ciljevima, postupcima i rokovima, posebice u odnosu na osiguranje alternativnog stambenog smještaja i učinkovitost upravnih tijela u rješavanju slučajeva vraćanja imovine u posjed. Povratnicima, bivšim nositeljima stanarskog prava, imat će pravo na zaštićenu stanarinu u objektima u državnom vlasništvu. Cilj Hrvatske je riješiti pitanje povrata vlasništva do sredine 2003. godine.
102. Osim aktivnosti vezanih za povrat imovine Vlada RH također se latila proširenog programa obnove. Naponi na obnovi intenzivirat će se tijekom 2002. kako bi se riješili dodatni zahtjevi za obnovom podneseni od potencijalnih povratnika nakon zajedničke

akcije što su je proveli Vlada RH i UNHCR u SRJ i BiH s ciljem da se izbjeglice iz RH obavijesti o njihovim pravima na obnovu. Jedan segment tog programa proširene obnove bit će završen kako je planirano do kraja srpnja. U tijeku su pripreme za rješavanje naredne faze programa (2002-2003) odnosno rješavanje zahtjeva podnesenih tijekom 2001.

- Lokalni gospodarski oporavak i otvaranje radnih mjesta također su prioriteta u Vladinim nastojanjima da osigura održivi povratak. Područja povratka u Hrvatskoj proglašena su "područjima od posebne državne skrbi" te su kao takva korisnici posebne pomoći za razvoj.
- Proces povratka planira se završiti do kraja 2004 pomoću programa povratka čija ukupna vrijednost iznosi oko 300 milijuna eura.

1.2.5. PITANJA PRAVOSUĐA

1.2.5.1. Reforma pravosuđa

103. Radna skupina visoke razine trenutno razrađuje koncept reforme pravosudnog sustava s jasno definiranim ciljevima, rokovima i zadaćama pravosudne, zakonodavne i izvršne vlasti. Te će se reforme pozabaviti preprekama s kojima je suočen pravosudni sustav – kao posljedicama rata i tranzicijskih procesa – na svom putu u pravcu izrastanja u moderno pravosuđe sposobno održavati vladavinu prava u skladu s najvišim međunarodnim standardima.
104. Jedan od glavnih prioriteta reforme jest popuniti upražnjena mjesta u sudstvu. Osim toga treba omogućiti stručnu izobrazbu sudaca.
- Vlada će usvojiti nacionalnu strategiju za temeljitu reformu pravosudnog sustava.
  - Vlada planira provesti projekt informatizacije zemljišnih knjiga kao i registara trgovačkih sudova.

1.2.5.2. Suradnja s Haškim tribunalom

105. Vlada RH jasno je izrazila spremnost procesuirati sve ratne zločince bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost i u potpunosti surađivati s Haškim tribunalom (ICTY). Razina i kvaliteta suradnje postojano su se poboljšavale tijekom posljednjih 2 godine. Državno odvjetništvo i Glavna tužiteljica ICTY-a nedavno su (u svibnju 2002) dogovorili model međusobne pomoći u procesuiranju ratnih zločina, uključujući razmjenu informacija i dokaza.
106. Pojačani naponi usmjereni su i na osiguranje brzog i pravičnog suđenja pred domaćim sudovima. U sklopu tog procesa i s posebnim naglaskom na potrebi podizanja razine povjerenja svih etničkih skupina u pravosudni sustav, Državno odvjetništvo će i dalje ispitivati slučajeve koji se kvalificiraju kao ratni zločini. Preispitano je nekoliko takvih slučajeva u kojima se optuženi pripadnici srpske zajednice i ti su slučajevi kvalificirani kao "oružana pobuna" te se na njih primijenio Zakon o oprostima.

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala

107. U ožujku 2002. Hrvatski sabor usvojio je Nacionalni program za borbu protiv korupcije zajedno s Akcijskim programom. Prema ovom dokumentu, svaki oblik prekršaja počinjenog u cilju osobne dobiti smatra se korupcijom. Glavni cilj Programa je stvaranje mehanizma koji bi omogućio sustavnu prevenciju, identifikaciju i sankcioniranje korupcijskih aktivnosti. Jedna od poduzetih mjera sastojala se u osnivanju posebnog Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala kao odjela Državnog odvjetništva. *Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i kriminala* stupio je na snagu u listopadu 2001. Njegov je cilj onemogućiti da dužnosnici daju prednost osobnim interesima.

1.2.6. CIVILNO DRUŠTVO

1.2.6.1. Nevladine udruge

108. Uviđajući važnost razvijanja civilnog društva u sklopu šireg procesa demokratizacije, Vlada je aktivno nastojala stvoriti ozračje pogodno za rad preko 19.000 nevladinih udruga trenutno registriranih u RH. Zakonodavne promjene usvojene 2001. (*Zakon o udrugama*) poboljšale su uvjete rada i razvijanja tog sektora. Vlada je također pokrenula intenzivniji dijalog između vladinih i nevladinih udruga što je rezultiralo zajednički izrađenim programom suradnje (usvojenim 2001), osnivanjem Ureda Vlade RH za udruge i Vijeća za razvijanje civilnog društva. Kroz rada Ureda za udruge Vlada RH financijski pomaže u ostvarivanju projekata nevladinih udruga. Takva pojačana suradnja olakšava aktivnosti nevladinih udruga i pridonosi njihovoj većoj prisutnosti i političkom odlučivanju i zakonodavnim procesima.

1.2.6.2. Mediji

109. Novi zakoni o radio-televiziji i telekomunikacijama izrađeni su nakon konzultacija sa stručnjacima Vijeća Europe. Ustavni sud ukinuo je nekoliko članaka *Kaznenog zakona* i *Zakona o javnom informiranju* jer se ustanovilo da ograničavaju slobodu medija.

1.2.7. JAVNO INFORMIRANJE

110. Prema jednom neovisnom ispitivanju što ga je u siječnju 2001. proveo institut IRI, 50% ispitanika podupire brzo integriranje Hrvatske u NATO. Za koordinaciju i širenje informacija vezanih za NATO nadležni su Odjel za informiranje Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstvo obrane. Internet stranice oba ministarstva redovno se ažuriraju i one javnosti pružaju informacije o NATO-u kao i o suradnji između RH i NATO-a.
111. 24/25. lipnja 2002. god. u Zagrebu je održana međunarodna konferencija na visokoj razini u suradnji s NATO Odjelom za informiranje. Na toj je konferenciji Glavni tajnik NATO-a lord Robertson održao uvodni govor koji je naišao na velik odjek u medijima.

- Vlada namjerava pojačati napore u informiranju javnosti o pitanjima vezanima za NATO. Dio Vladine ukupne strategije bit će redovna ispitivanja javnog mišljenja.
- Na tom području RH namjerava tijesno surađivati s NATO-vim Odjelom za informiranje.

1.3. GOSPODARSKA PITANJA

1.3.1. OPĆI MAKROEKONOMSKI PODACI

112. Realni BDP koji se oporavio 2000. rastom po stopi od 3,7%, nastavio je rasti u 2001. po stopi od 4,1% kao rezultat povećane potrošnje i snažno porasta izvoza roba i usluga (8,7%).
113. Makroekonomska kretanja u 2001. bila su povoljnija nego što se predviđalo¹: gospodarski rast bio je viši, inflacija niža (2,6%), a devizne rezervne su povećane (USD 4.697 mil krajem 2001. - USD 5.700 mio sredinom 2002.). Usprkos nepovoljnom okružju, očekuje se da će se BDP tek umjereno usporiti tijekom 2002. na 3,5%, dok se za inflaciju očekuje daljnje smirivanje na prosječnoj godišnjoj stopi od najviše 4%. Na tim se pretpostavkama temelje hrvatski fiskalni i monetarni programi za 2002.
114. Tekući deficit u 2001. iznosio je USD 623,2 mil ili 3% BDP-a, dok se konsolidirani deficit državnog proračuna održavao ispod 5,4% BNP-a. U proračunu za 2002. predviđa se daljnje smanjenje deficita na 4,3% BNP-a. Istodobno, rashodi u odnosu na BNP, kako se očekuje, dalje će padati od 43,3% u 2001. na 41,0% u 2002, dok će državni dug u odnosu na BNP pasti od 50,7% na kraju 2001, na 50,4% na kraju 2002.
115. Vlada RH i dalje će provoditi srednjoročni fiskalni konsolidacijski program s ciljem smanjenja i stabiliziranja javnog duga uz istodobno racionaliziranje fiskalnih operacija.

	2001.	2002.
Glavni pokazatelji²:		
BDP, tekuće cijene, mil USD	20.260,4*	21.976,63**
BDP po glavi stanovnika, USD	4.604,0	4.994,69
Rast industrijske proizvodnje (%)	6,0	(I-V 2002.) 3,0
Stopa inflacije (%)	2,6	
Stopa nezaposlenosti (%)	22,0	(III 2002.) 23,8
Usporedna stopa nezaposlenosti po ILO-u	16,3	

*preliminarni podaci

¹ Pismo namjere Vlade RH MMF-u od 11. ožujka 2002.

² Izvor: HNB, svibanj 2002, Ministarstvo financija, siječanj 2002.

**procjena, Ministarstvo financija, ožujak April 2002, Europski sustav računovodstva
ESA 95

Robna razmjena:

Izvoz, mil USD	4.659,3	(I-II 2002.)	626,83
Uvoz, mil USD	9.043,7	(I-II2002.)	1.300,63
Trgovinska bilanca, mil USD	- 4.384,4		
Tekuća bilanca, mil USD	-623,2		
Tekuća bilanca (kao % BDP-a)	-3,0		
Inozemni dug, mil USD	11.146,3	(II2002.)	11.201, 99
Inozemni dug (% BDP-a)	54,5		
Strana ul, mil USD, neto	1.445,3		

116. Hrvatski uvoz i izvoz u 2001. po zemljama³

Izvoz, mil USD

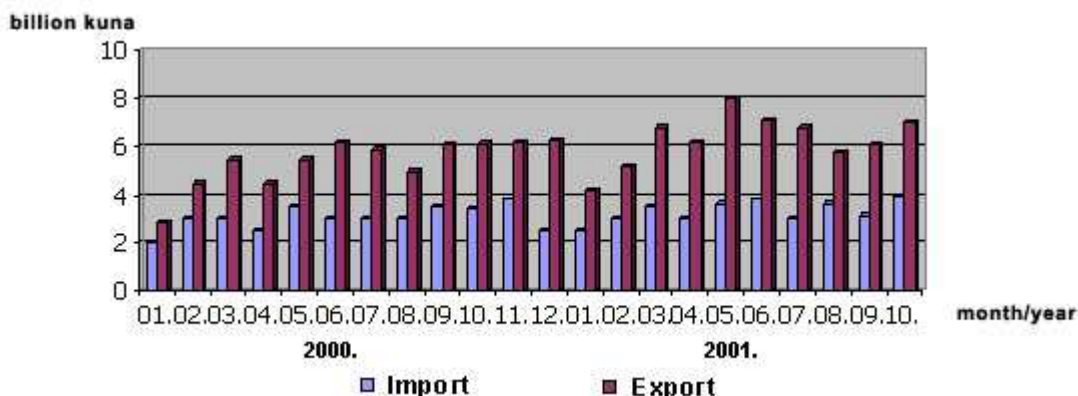
Ukupno	4.659,3
Zemlje EU	2.547,1
Zemlje CEFTA-e	565,6
Zemlje EFTA-e	49,4
Druge zemlje	1.497,1

Uvoz, mil USD

Ukupno	9.043,7
Zemlje EU	5.060,7
Zemlje CEFTA-e	1.420,2
Zemlje EFTA-e	193,3
Druge zemlje	2.369,4

117. Trgovinska razmjena Hrvatske, 2000 - 2001

³ Izvor: Hrvatski statistički zavod, Godišnje izvješće, veljača 2002.

Izvor: Središnja banka RH

118. Čak 85% ukupne robne razmjene Hrvatske odvija se s europskim zemljama. Na EU otpada 55,5% ukupne robne razmjene, a glavna odredišta hrvatskog izvoza u 2001. bile su Italija, Njemačka, BiH, Slovenija, Austrija. Hrvatska je najviše uvozila iz Njemačke, Italije, Slovenije, Austrije, Francuske, SAD, Poljske.

1.3.2. STANJE GOSPODARSTVA

119. Stand-by aranžman s MMF-om

Stand-by aranžman (SBA) u vrijednosti 200 mil USD potpisan je 19. ožujka 2001. Sukladno Memorandumu o gospodarskoj i financijskoj politici, Vlada RH prihvatila je ključne strukturalne mjere za provedbu SBA-a, preuzevši tako niz obveza u fiskalnom sektoru, sektoru javnih poduzeća i u monetarno-financijskom sektoru.

120. Glede SBA-a Izvršni odbor MMF-a završio je drugu i konačnu reviziju 29. ožujka 2002. Ona potvrđuje zaključke prve revizije prema kojima se Hrvatska znatno iskazala na dva područja – inflacije i deviznih rezervi, a što se tiče gospodarskog rasta, vrlo je vjerojatno da će se i tu ustanoviti izvjesno prekoračenje⁴. Ispunjena su sva tri kriterija izvršavanja obveza s 31. prosincem 2001; zakoni kojima se dopušta privatizacija INA-e i HEP-a usvojeni su 19. ožujka 2002, novi zakon o zapošljavanju usvojen 21. ožujka 2002, a ispunjeni su i uvjeti za privatizaciju Hrvatske poštanske banke (HPB). Dakle, SBA je finaliziran.
121. Zajam Svjetske banke za strukturalnu prilagodbu vrijedan USD 202 mil potpisan je 5. prosinca 2001. Glavni elementi tog zajma odnosno mjere koje Vlada RH treba usvojiti imaju za cilj poboljšati koordinaciju i upravljanje u definiranju gospodarske politike, osnažiti fiskalnu disciplinu, ojačati institucije tržišta i konkurentnost gospodarstva, povećati fleksibilnost tržišta rada i podići razinu socijalne zaštite.
122. Iznos zajma stavit će se na raspolaganje u dvije tranše: prva u iznosu od USD 102 mio odobrena je po stupanju sporazuma na snagu, dok će druga biti podignuta nakon provedbe uvjeta za stavljanje na raspolaganje (oko 12 mjeseci nakon oslobađanja prve tranše).
123. Fiskalni sektor

⁴ Izjava g. Wijnholdsa o Hrvatskoj; sastanak Izvršnog odbora 28. ožujka 2002; dok. BUFF/ED/02

Vlada se obvezala osigurati početak rada Državne riznice te je 1. siječnja 2002. otvorila njen središnji račun.

124. Sektor javnih poduzeća

Tijekom 2001. Sabor je, kako je bilo planirano, usvojio zakone o tržištu energije (Zakon o energiji, Zakon o tržištu električne energije, Zakon o tržištu plina, Zakon o i nafti i naftnim derivatima, i Zakon o reguliranju energetske djelatnosti; zakone o preustroju HEP-a i INE, koji će deregulirati i liberalizirati tržište energije, usklađene sa zakonodavstvom Europske unije; Vlada je ispunila svoju obvezu prema SBA glede smanjenja broja zaposlenih u državnoj upravi tako što je smanjila troškove radne snage i broj djelatnika u 10 velikih poduzeća, te smanjila broj djelatnika u državnoj upravi (za 5%).

125. Monetarno-financijski sektor

Hrvatski sabor usvojio je 2001. novi Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci (HNB) u kojem se stabilnost cijena postavlja kao glavni cilj monetarne politike a HNB se definira kao ustanova odgovorna za provedbu monetarne i devizne politike. Nadalje, Sabor je u prvom čitanju raspravio o nacrtu novog zakona o bankama kojem je cilj jačanje zakonskog okvira, uz ostalo i glede nadzora i potrebnog kapitala kojim banke raspolažu. Kao posljednji dio značajnih reformi platnog sustava Sabor je 1. prosinca 2001. usvojio novi zakon o domaćem platnom sustavu i novi zakon o financijskim institucijama. Od travnja 2002. platni promet mogu obavljati banke a ne ZAP. Novi zakon o financijskim institucijama daje upravi ZAP-a rok do kraja 2002. da odredi koje će se službe privatizirati, uključujući nacionalni klirinški sustav (NKS).

126. Proračun za 2002. izrađen je prema preporukama Svjetske banke i odobren od Sabora u prosincu 2001. u visini od oko 77 milijardi kuna, uzimajući u obzir predviđene socijalne i razvojne ciljeve i daljnje smanjivanje proračunskih rashoda.

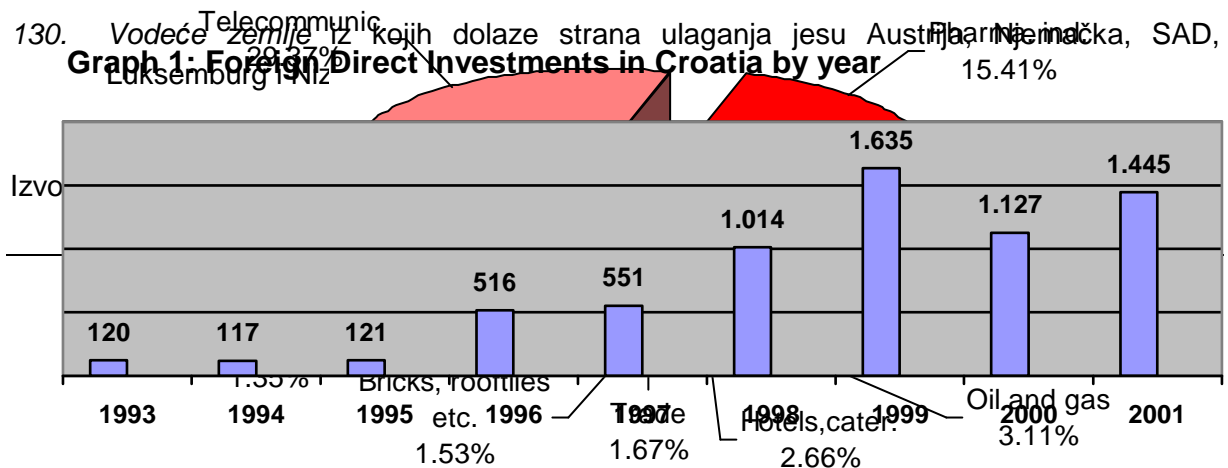
127. 1. siječnja 2002. Vlada je uvela drugi stup mirovinske reforme. Vlada očekuje da će taj obvezni stup zaprimiti oko 2,5 milijarde kuna u prvoj godini. Također se pripremaju zakoni za treći (dobrovoljni) stup, a Vlada ga očekuje uvesti u drugoj polovici ove godine.

1.3.3. ULAGANJA

128. Strana ulaganja u 2001. dosegla su USD 1,445.2 mil, a za razdoblje 1993-2001 ukupno USD 6.644,84 mil

129. Sektori koji su se stranim ulagačima pokazala najprivlačnijima jesu telekomunikacije, farmaceutsko, industrija, bankarstvo, istraživanje i distribucija plina, cementare i turizam.

130. Vodeće zemlje iz kojih dolaze strana ulaganja jesu Austrija, Njemačka, SAD, Luksemburg i NZ.

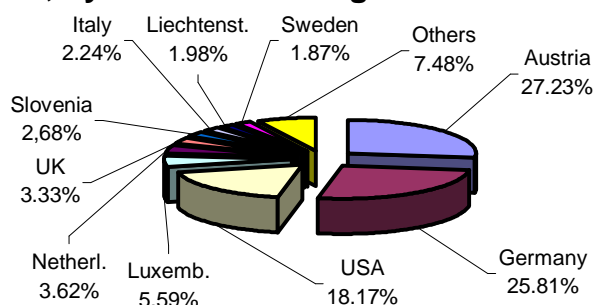
Izvor: Središnja banka RH

131. U cilju povećanja stranih ulaganja poduzete su značajne konkretne mjere (zakoni o poticanju ulaganja, smanjenje doprinosa na osobne dohotke i oporezivanja poduzeća, revizija privatizacije i dr.). *Zakon o promicanju ulaganja* potiče domaća i strana ulaganja kroz sustav poticaja, poreznih i carinskih olakšica za ulaganja koja idu na povećanje izvoza i jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. *Zakon o oporezivanju poduzeća* (koji se primjenjuje od 1. siječnja 2001.) smanjio je taj porez na 20%.
132. *Prema jednoj matrici temeljnih političkih mjera* Vlada je osnovala novo koordinacijsko tijelo kojim predsjedava Zamjenik predsjednika Vlade za gospodarsku politiku za provedbu programa uklanjanja raznih administrativnih barijera stranim ulaganjima. Taj program, temeljen na mjerama što ih je predložila Svjetska banka, obuhvaća mjere za pojednostavljivanje upravnih postupaka koji se odnose na ulazak ulagača i zapošljavanje stranaca, skraćivanje vremena potrebnog za izdavanje i produžavanje viza i radnih dozvola, pojednostavljivanje izdavanja građevinskih dozvola, uvođenje mehanizama boljeg dijaloga unutar raznih državnih uprava kao i između njih i ulagača, izradu preglednih službenih uputa o postupcima i zakonima i podzakonskim aktima koji se odnose na ulaganje. Također je otvoren poseban ured za informiranje potencijalnih ulagača.

1.3.4. PRIVATIZACIJA

133. Vlada je započela s ozbiljnim naporima na ubrzanju privatizacije poduzeća u državnom vlasništvu i zatvaranju poduzeća gubitaka. Tijekom 2001. privatizirano je 327 poduzeća iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju (HFP). Glavni projekt privatizacije bila je daljnja privatizacija Hrvatskog telekoma u kojem je Deutsche

Graph 3: Foreign Direct Investments in Croatia 1993-2001, by countries of origin

Telekom stekao dodatnih 16% udjela u vrijednosti od 500 milijuna eura, čime se njegov ukupni vlasnički udio popeo na 51%.

134. Prihode od privatizacije iznad planirane vrijednosti hrvatske vlasti kane koristiti za smanjenje državnog duga. Značajne privatizacije koje će slijediti do kraja 2002. i

tijekom 2003. izvršit će se u brodogradnji, turizmu, sektorima elektronike i energetike. HFP nada se privesti kraju cijeli taj proces i od njega očekuje prihod od oko 7,5 milijardi eura.

135. Što se tiče bankarskog sektora, Dubrovačka Banka privatizirana je u veljači 2002, Croatia Banka i HPB bit će privatizirane tijekom 2003. U 2003. također se planira privatizacije najvećeg osiguravajućeg društva Croatia Osiguranje.

1.3.5. TURIZAM

136. Vlada se obvezala razvijati turistički sektor kao jednu od najkonkurentnijih grana hrvatskog gospodarstva, te je ulagala u turističku infrastrukturu obnavljanjem cesta i trajektnih linija. Broj turističkih noćenja u 2001. iznosio je 43,4 milijuna, što u odnosu na 2000. predstavlja porast o 11%, uz prihod od USD 3.335 mil.
137. Privatizacija u turističkom sektoru odvija se u skladu s općom strategijom prodaje portfelja države koja je još uvijek većinski vlasnik znatnog broja turističkih objekata u RH i koja se opredijelila za ubrzanu privatizaciju. Vlada je odlučila prodati u roku od godinu dana turistička poduzeća u kojima država ima udio viši od 25%. Potencijalni ulagači mogu sudjelovati u privatizaciji ili kupnjom dionica ili kupnjom nekretnina (hotela, ugostiteljskih i drugih objekata) turističkih poduzeća koja se privatiziraju.

1.3.6. GOSPODARSKE DJELATNOSTI U OKVIRU MEĐUNARODNIH ORGANIZACIJA I INICIJATIVA

1.3.6.1. *Pakt o stabilnosti za JIE*

138. *Investicijski paket za JIE*:: Potpuno svjesna važnosti izravnih stranih ulaganja za budući razvoj kao i za preustroj i reformu gospodarstva, RH i dalje podupire Investicijski paket Pakta o stabilnosti. U okviru tog paketa, provedbom reformi i usklađivanjem zakonskog okvira s onim u razvijenim gospodarstvima, RH stalno poboljšava poslovno okruženje pogodno za ulagače. Sudjelujući u aktivnostima paketa i koristeći njegove instrumente, RH usavršava svoju politiku i strategiju glede stranih ulaganja razvijajući aktivniju politiku u odnosu na malo i srednje poduzetništvo, poboljšavajući poslovno upravljanje, uvodeći partnerstvo javnog i privatnog sektora, potičući sporazume o zaštiti ulaganja i izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.
139. RH aktivno sudjeluje u većini regionalnih inicijativa s ciljem razvijanja regije putem regionalne suradnje i popravljavanja opće slike o regiji. Prošle godine RH je preuzela vodeću ulogu na području sklapanja bilateralnih investicijskih ugovora te razvijanja malog i srednjeg poduzetništva. Ranije ove godine u Dubrovniku je uspješno organizirana konferencija o BIT-u JIE, te je po drugi put u Zagrebu u listopadu održan Forum JIE za razvoj poduzetništva. HBOR izašla je s vrlo uspješnom inicijativom u svezi sa suradnjom banaka u regiji. RH je također u Zagrebu organizirala dvodnevnu radionicu o najboljoj poslovnoj praksi.
140. 27. lipnja 2001. u okviru Radnog stola II Pakta o stabilnosti usvojen je *Memorandum o razumijevanju o liberalizaciji i olakšavanju trgovine* (potpisnice su zemlje korisnice PS-a). U tom Memorandumu ističe se važnost otvorenog režima trgovine među

zemljama sudionicama, time da se uspostavi slobodna trgovinska zona do kraja 2002. zaključivanjem niza (28) bilateralnih sporazuma o slobodnoj trgovini. U provedbi memoranduma RH je sklopila takve sporazume s Makedonijom, Slovenijom, BiH i Bugarskom, dok su pregovori sa SFJ u završnoj fazi a pregovori s Rumunjskom i Albanijom u tijeku.

141. Neovisno o memorandumu, RH je također potpisala sporazume o slobodnoj trgovini sa Slovačkom, Češkom republikom, Poljskom, Mađarskom, Turskom, Europskom unijom (*Privremeni sporazum o trgovini i srodnim pitanjima između EK i RH*) i EFTA-om, dok će se pregovori sa CEFTA-om završiti tijekom ove godine. Tako je sporazumima o slobodnoj trgovini pokriveno preko 80% hrvatske vanjskotrgovinske razmjene.

POGLAVLJE II: OBRAMBENA I VOJNA PITANJA

2.1. UVOD

1. Republika Hrvatska pokrenula je sveobuhvatnu reformu svog obrambenog sustava. Svjesni smo promjena u sigurnosnom okružju, smanjivanja obrambenih resursa, kao i novih međunarodnih obveza. Ima još mnogo pitanja na koja moramo odgovoriti: kako postići ravnotežu između upravljanja nacionalnom obranom i doprinosa vlastitim snagama međunarodnim mirovnim operacijama? Trebamo li izvršiti prilagodbu naših vojnih struktura i dati više značaja snagama koje su spremne i sposobne odgovoriti novim prijetnjama. Imamo li mi učinkovit i operativni pravni okvir za upućivanje snaga izvan nacionalnih granica ili pružanje potpore snagama NATO-a kod kuće. Postaje očigledno da će nakon trenutnog procesa preustroja uslijediti nova raščlamba i nove prilagodbe planova reforme.

2.2. PREGLED

2. Glavne strategijske zadaće Republike Hrvatske usredotočene su na ulazak u NATO i EU kao uzajamno podupiruće ciljeve. Primarne aktivnosti u potpori ovih ciljeva se temelje na Programu rada Vlade RH za razdoblje 2000-2004 koji je usredotočen na povećanje učinkovitosti OS RH i postizanje interoperabilnosti s NATO-om kako bi se učvrstila nacionalna, regionalna i međunarodna sigurnost.
3. Kao potpora nacionalnim ciljevima, Hrvatska je pristupila programu Partnerstva za mir (PfP) u svibnju 2000., Intenziviranom dijalogu u srpnju 2001., i Planu djelovanja za članstvo (MAP) u svibnju 2002. Hrvatska već dvije godine sudjeluje u Procesu planiranja i pregleda (PARP), i do sada je prihvatila 40 Partnerskih ciljeva.
4. Kao oblik konkretne potpore naporima međunarodne zajednice u uspostavi trajnog mira u Bosni i Hercegovini, Hrvatska od potpisivanja SOFA-e 1995. godine intenzivno surađuje sa snagama SFOR-a. Hrvatska je domaćin dijelu osoblja SFOR-a, omogućujući uporabu zračnih i pomorskih luka te vojarni dijelovima logistike, stožernom i osoblju za vezu širom Hrvatske. Premda ne sudjeluje sa svojim snagama u sastavu SFOR-a, Hrvatska djeluje kao pravi partner, pružajući obavještajnu, sigurnosnu, transportnu i logističku potporu i infrastrukturu. Primjerice, u posljednje tri godine preko pomorske luke Rijeka provedeno je osam većih smjena snaga SFOR-a. Samo tijekom 2001. godine hrvatske su civilne i vojne vlasti poduprle i asistirale pri posjetu 60 SFOR brodova i 35 kopnenih transporta. Nadalje, Hrvatska je dala značajnu potporu operacijama SFOR-a i KFOR-a kroz kontrolu zračnog prometa nad Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom za sve letove SFOR-a i KFOR-a. Od siječnja 2002. NATO je na Republiku Hrvatsku prenio potpunu odgovornost za kontrolu zračnog prometa na srednjim visinama nad Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom za oboje, vojni i civilni zračni promet.
5. Istovremeno, Hrvatska je započela sa cjelovitim preustrojem obrambenog sustava s ciljem razvoja modernih, sposobnih, dobro opremljenih i ekonomičnih Oružanih snaga. Sukladno novo definiranim zadaćama (nacionalna obrana, potpora civilnim institucijama, sudjelovanje u međunarodnim operacijama) i međunarodnim obvezama, Hrvatska će uložiti dodatani napor u povećanje sposobnosti, potrebnima za sudjelovanje u operacijama pod vodstvom NATO-a i pružanju domaćinske potpore. Jedno od vodećih načela je interoperabilnost s oružanim snagama država članica NATO saveza.

6. Prva faza preostroja obrambenog sustava je dovršena: već su izrađeni i usuglašeni ključni strategijski dokumenti (Strategija nacionalne sigurnosti, SNS; Strategija obrane, SO; zakoni u svezi obrane, izvršne odluke). Ovi dokumenti i programi periodično će se raščlanjivati i dopunjavati kako bi se usuglasili s novim planovima i dokumentima, trenutnim i planiranim poboljšanjima, te poduzetim koracima u smanjenju i reorganizaciji MORH-a i OS RH.
7. Sljedeći korak – uvođenje nove organizacijske strukture i razvoj nove obrambene pozicije Oružanih snaga Republike Hrvatske, zajedno s novom vojno-teritorijalnom podjelom zemlje provodit će se istovremeno sa smanjivanjem broja djelatnika i programima tranzicije.
8. Obrana, kao dugoročna zadaća, zahtjeva dosljednu političku usmjerenost i vojnu osposobljenost. Stoga će Ministarstvo obrane dovršiti "Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga do 2015." i pružiti jasnu viziju uloge Oružanih snaga u svijetu koji se neprekidno mijenja kao i svrhu stvaranja strukture snaga unutar koje će povećanje sposobnosti biti najučinkovitije. Uspjeh ovisi o stalnom ažuriranju naših analiza promjenjivog strategijskog konteksta, prosuđivanju njegova utjecaja na buduće obrambene potrebe i, sukladno tome, prilagodbi naših razrađenih ciljeva usmjeravanja i planiranja. Način kako upravljamo obranom u svim našim stožerima i funkcijama potpore ima presudan učinak na iskazivanje vladine obrambene politike i svakodnevne vojne aktivnosti te na postizanje isplativosti potrebne za uvećanje dugoročne sposobnosti. Ovaj dokument treba biti odobren do veljače 2003.
9. Ministarstvo obrane ima zadatak izraditi studiju o profesionalizaciji Oružanih snaga. Studiju će izraditi u suradnji s akademskim stručnjacima i civilnim ustanovama do kraja 2003. Studija će prezentirati koristi i nedostatke uzdržavanja profesionalne vojske (bez ročnika) i postaviti temelje za preobrazbu postojećih Oružanih snaga, u slučaju da se donese takva odluka.
10. Kao ključni element u nastojanju da uđe u NATO, Hrvatska razvija sustav petogodišnjeg planiranja, programiranja i izrade proračuna koji se temelje na načelima NATO-ovog planiranja, programiranja i izrade proračuna. Postignut je napredak u planiranju tijekom fiskalne godine 2002. kao i u izradi proračuna za fiskalnu godinu 2003. Pojačana međuresorska suradnja osigurat će potrebni nadzor procesa za punu implementaciju programa u izradi proračuna za fiskalnu godinu 2004.
11. Prioriteti proračuna će se sagledati u svjetlu programa smanjivanja i preostroja/restrukturiranja koji su u tijeku. Modernizaciji će se prići iz perspektive postepenog nadograđivanja i ekonomičnosti (Vidi Poglavlje 3, za dodatne pojedinosti o izradi proračuna za obranu.)

2.3. POLITIKA I PLANIRANJE

12. Na sjednici od 18. ožujka 2002. Hrvatski sabor je prihvatio dva ključna strategijska dokumenta – Strategiju nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske (SNS) i Strategiju obrane Republike Hrvatske koji sadrže ciljeve nacionalne sigurnosti i obrambene politike sukladno s NATO-ovim strategijskim konceptom. Ključni strategijski cilj Hrvatske je pridruživanje Sjevernoatlantskom savezu (NATO) i puno članstvo u euroatlantskoj obitelji naroda koji dijele iste vrijednosti i imaju zajedničke ciljeve.
13. SNS pruža temelje za razvoj i uvođenje dugoročnih ciljeva i usmjerava razvoj specifičnijih srednjoročnih i kratkoročnih ciljeva. On služi kao smjernica za usredotočeno planiranje i kao primarni dokument u razvoju sustava planiranja nacionalne sigurnosti. Iako se od SNS očekuje da ima trajnu vrijednost i valjanost,

- Hrvatska planira periodičnu reviziju ovog dokumenta, kao i revalorizaciju i dotjerivanje strukture i sadržaja podređenih dokumenata.
14. Sveukupni ciljevi obrane Republike Hrvatske definirani su na osnovi nacionalnih vrijednosti, trenutnih i budućih interesa i sigurnosnih zahtjeva. Općenito primarni ciljevi SNS su sljedeći:
- održavati suverenost i teritorijalni integritet Hrvatske sa svim njenim vrijednostima i ustanovama;
  - podržavati slobodno i neovisno društvo koji se temelji na demokratskim načelima zakonskoj regulativi;
  - pružiti sigurnost, blagostanje i prosperitet svom narodu
  - koristiti sva sredstva za održavanje političke, diplomatske i minimalne vojne sposobnosti koje su potrebne da se izbjegne kriza ili sukob, ili - u slučaju da ova sredstva zataje – da odgovori na napad;
  - osigurati sposobnost održavanja teritorijalnog integriteta i zaštititi svoje građane putem nacionalne sposobnosti i pomoću saveza s ostalim demokratskim zemljama koje dijele iste vrijednosti;
  - održati i proširiti povezanost sa međunarodnim i regionalnim organizacijama i udrugama sličnih načela i vrijednosti, i
  - ustrajati u nastojanju za stjecanjem članstva u NATO-u i Europskoj Uniji kao sredstvo pružanja i doprinosa nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj stabilnosti i sigurnosti.
15. SO je podređena SNS i nastoji se usredotočiti na obrambene/vojne elemente nacionalne obrane kao dio šire perspektive SNS. SO daje dugoročne političke smjernice i opće prioritete koji se temelje na uputama SNS. Ona također razmatra ciljeve upravljanja s ciljem postizanja učinkovitosti i djelotvornosti obrane prilikom svakodnevnih operacija. SO se bavi organizacijskim i funkcionalnim aspektima Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske (OSRH) u svezi njihovih obveza glede nacionalne obrane kao što je definirano u SNS. OSRH također imaju obvezu razvijanja potpore međunarodnim mirovnim operacijama, uključujući humanitarne i mirovne misije, traganje i spašavanje i sudjelovanje u operacijama pod vodstvom UN-a/NATO-a. SO predstavlja temelj za razvoj Vojne strategije republike Hrvatske (VS).
16. Kao prvi napor Hrvatske u razvijanju SO (usvojeno u Saboru u travnju 2002.), Ministarstvo obrane će nastaviti s preustrojem OS s ciljem poboljšanja u svom djelokrugu, strukturi i sadržaju. SO će postati stabilno oruđe novog sustava planiranja nacionalne sigurnosti i sastavni dio NATO-u usklađenog planiranja, programiranja i sustava izrade proračuna koji se stalno razvija i poboljšava.
17. Prvi nacrt Vojne strategije RH također je dovršen 2002. Nakon što je odobrena od Ministarstva obrane, očekuje se da će Vojnu strategiju do kraja 2002. odobriti Predsjednik Republike. Ovaj dokument pretvara smjernice strategije obrane u vojnu strategiju radi ostvarenja ciljeva Strategije nacionalne sigurnosti i Strategije obrane uz prosudbu potrebnih i raspoloživih obrambenih sposobnosti. Tako je strategija odraz postojećih sposobnosti i ograničenja koja nameće proračun, ali također služi da se istakne koje sposobnosti treba poboljšati. To je racionalna osnova za prioritetna ulaganja za vojno osposobljavanje u fazi programiranja i izrade proračuna. Spoj Strategije nacionalne sigurnosti, Strategije obrane i Vojne strategije pruža čvrst logički pristup i daje potporu pragmatičkom planiranju i izradi proračuna. Vojna strategija također je i polazište za operativno planiranje Glavnog (združenog) stožera

i grana. Vojna strategija će se pregledavati periodično u svrhu usavršavanja strategije, pristupa, strukture i sadržaja koje dolaze nakon, ali su u skladu s revizijom Strategije nacionalne sigurnosti i strategije obrane.

18. "Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga do 2015." će se temeljiti na: Strategiji nacionalne sigurnosti i strategiji obrane, na dokumentima koji su već odobreni. Općenito Plan će se baviti sljedećim pitanjima:

- optimizacija strukture vojnih snaga – kakva će poboljšanja vojnih sposobnosti imati najveći učinak;
- međunarodna vojna suradnja – posebice u svjetlu multi-nacionalnih mirovnih operacija u raznim oblicima kao sve važniji značajka međunarodne sigurnosti;
- vojna strategija i doktrina – uspjeh ovisi o pravodobnom ažuriranju analize sve šireg strategijskog konteksta, prosudbi njegovih implikacija za buduće potrebe obrane, i sukladno tome prilagođavanju ciljeva naše obrambene politike i planiranja;
- osoblje – ključno za naše vojne sposobnosti koje ovise o privlačenju, motiviranju i zadržavanju dovoljnog broja ljudi koji posjeduju prihvatljive vještine i kvalitetu za rad u Oružanim snagama i civilnih službenika koji rade na poslovima obrane. Pritisak za smanjivanjem potrebe za osobljem će postati sve jači a zahtjevi za osobljem će postati daleko značajniji čimbenik u odlučivanju prilikom nabave opreme i struktura snaga;
- optimizacija vojne infrastrukture – postizanje optimalne učinkovitosti;
- nabava i modernizacija – sposobnost određivanja budućih potreba vojnih sposobnosti, nabave opreme da se udovolji ovim potrebama, i održavanje postojeće opreme. Ovo će zahtijevati radikalno poboljšanje glede popravka i održavanja opreme, kao i stvaranje združene i učinkovite potpore svim organizacijskim jedinicama i bolju povezanost s njenom proizvodnjom;
- obuka i obrazovanje – za njih je potrebno izraditi obrambenu strategiju za potrebe obuke u novom stoljeću i veći naglasak dati združenim i multinacionalnim operacijama

"Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga do 2015." sa prilogom grana bit će dovršen u veljači 2003.

2.4. REFORME SUSTAVA OBRANE

19. Oružane snage RH prolaze kroz preustroj već nekoliko godina sa različitim rezultatima i postignućima. Poteškoće i izazovi s kojima se Hrvatska suočava nisu karakteristične samo za Hrvatsku. Oni su, ili su bili, značajke gotovo svih država u tranziciji. Međutim, značajan napredak je postignut i ključna postignuća vojnog preustroja danas obuhvaćaju:

- organizaciju brigada i bojni uključujući osoblje – sukladno s NATO-ovim preporukama;
- obuka i obrazovanje časnika i dočasnika sukladno s NATO ATP 35B; NATO-ovom terminologijom, oznakama i procesom donošenja odluka i razvojem METL-a koji je nadopunjen poboljšanim procesom planiranja i prosudbe za razvoj obuke
- uspostavu dočasničkog kora
- operacije simulacijskog središta –provedene rotacije 24 NOS-a bojni – scenariji uključuju ratne te operacije u potpori miru.

20. Preustroj sustava obrane je sveobuhvatni poduhvat. Temeljem Programa rada Vlade RH za razdoblje 2000. – 2004., Ministarstvo obrane je izdalo Plan razvoja

Ministarstva obrane i Oružanih snaga za razdoblje od 2000. do 2004. Cilj plana je razvoj modernih, dobro opremljenih i ekonomičnih oružanih snaga koje su spremne provesti svaku dodijeljenu zadaću, uključujući nacionalne i međunarodne operacije pod pokroviteljstvom UN-a, NATO-a, EU i OESS

21. Prva faza preustroja – zakonodavna prilagodba i izmjene – je dovršena. Hrvatski Sabor je usvojio Strategiju nacionalne sigurnosti i Strategiju obrane i donio je 5 zakona u svezi obrane. Izrađen je Nacrt Vojne strategije. Njeno konačno donošenje od strane Predsjednika se očekuje do kraja 2002.
22. Nedavne izmjene Ustava i novi Zakon o obrani i Zakon o službi u Oružanim snagama sada reguliraju pitanja glede obrane i ovlasti najviših institucija vlasti na uravnoteženiji način. Ovi zakoni su stavili naglasak na demokratski nadzor Oružanih snaga putem učinkovitije podjele ovlasti i odgovornosti glede ključnih igrača u vođenju i zapovijedanju obrambenim sustavom. Predsjednik kao vrhovni zapovjednik potpisuje glavne odluke kojima se reguliraju Oružane snage. Sukladno Zakonu o obrani ministar obrane je u mirnodopskom razdoblju odgovoran za svakodnevno upravljanje Oružanim snagama i ministarstvom obrane. U mirnodopskom razdoblju, načelnik Glavnog (združenog) stožera izvješćuje Predsjednika preko ministra obrane. U razdoblju rata Predsjednik može izravno zapovijedati Oružanim snagama preko načelnika Glavnog (združenog) stožera i o tome obavješćivati ministra obrane i Vladu RH.
23. Dodatni posao je potreban na zakonodavnom području kako bi se korigirali postojeći ili uveli novi zakoni koji reguliraju uporabu vojnih snaga sukladno NATO-ovim standardima i zahtjevima i oni će se razmatrati u nadolazećim fazama preustroja koji je u tijeku. (Vidi poglavlje o Zakonu za pojedinosti.)
24. Organizacijske promjene

- *Organizacijska struktura Ministarstva obrane:*

Nova organizacijska struktura sa četiri (4) naprama (8) dosadašnjih uprava kojima su na čelu pomoćnici ministara treba biti odobrena od strane vlade do kraja 2002. Novo ministarstvo će biti puno manje sa ograničenjem broja primarnog osoblja od 2000. Ogromna većina operativnih funkcija će se prebaciti na Oružane snage (Glavni stožer i grane), dok će ministarstvo zadržati funkciju planiranja i nadziranja.

- *Oružane snage*

Veličina Oružanih snaga je određena u predsjednikovoj "Odluci o veličini, strukturi i mobilizacijskom razvoju Oružanih snaga RH" koja je donesena 3. svibnja 2002. Oružane snage će se ograničiti na odobrenu ratnu veličinu od 141.000. Mirnodopski odobrena gornja granica za osoblje doseći će do broja od 29.000 uključujući 21.000 djelatnog vojnog osoblja i 8.000 ročnika. Pričuvna komponenta će se smanjiti na brojku od 108.000. Oružane snage imat će 4.000 civilnog osoblja.

Glavni (združeni) stožer će imati do 425 članova: 380 mirnodopskog osoblja i 45 pričuvnog. Glavni (združeni) stožer će imati do 30 civilnih osoba. Postrojbe koje su izravno podređene Glavnom (združenom) stožeru imat će do 3.195 osoba, sa 2.480 mirnodopskog sastava (1.570 djelatnog vojnog osoblja i 910 ročnika) i 715 pričuvnika. Ove postrojbe će imati do 220 civilnog osoblja.

Kopnena vojska prelazi sa šest (6) zbornih područja na četiri (4) korpusa i bit će odobreno 112.855 osoblja; 19.540 mirnodopskog osoblja (14.310 djelatnog vojnog osoblja te 5.230 ročnika) te 2,080 civilnog osoblja.

Mornarica će se smanjiti sa tri (3) vojno-pomorska sektora na dva (2) i imat će odobren broj od 10.570 sa 2.245 mirnodopskog osoblja (1.595 djelatnog vojnog osoblja i 650 ročnika). Mornarica će imati do 325 civilnih osoba.

Zrakoplovstvu i protuzračnoj obrani odobren je ratni ustroj od 7.825 osoba sa mirnodopskim snagama od 2.940 (2.310 djelatnog vojnog osoblja i 630 ročnika). Zrakoplovstvo i protuzračna obrana imat će do 590 civilnog osoblja. Zapovjedništvu za logistiku odobren je ratni ustroj od 2.290 vojnih osoba od čega je u mirnodopskom sastavu 1695 osoba (685 djelatnih vojnih i 1010 ročnih vojnika) te 625 civilnog osoblja. Združeno zapovjedništvo za izobrazbu i obuku imat će 220 mirnodopskog/ratnog osoblja (180 djelatnog vojnog osoblja i 40 ročnika). Združeno zapovjedništvo za izobrazbu i obuku će imati 170 civilnog osoblja.

25. Sukladno Predsjednikovoj odluci o veličini Oružanih snaga, smanjit će se broj osoblja. Ovo smanjivanje je određeno promijenjenom sigurnosnom situacijom koja ne opravdava postojanje velike stajaće vojske i realnošću ograničenih fiskalnih resursa. Plan za smanjivanjem mirnodopskog osoblja Oružanih snaga na 25,000 djelatnog vojnog osoblja (profesionalaca) i civilnog osoblja će se uspostavljati postupno i sustavno. Program smanjenja treba biti dovršen do 2005. imajući na umu ekonomsku realnost i opće društvene implikacije takvog smanjivanja. Preustroj personalnog sustava obuhvaća program potpore smanjivanja osoblja (pod nazivom SPECTRA).

	U miru				U ratu	
	DVO	Ročnici	Civili	Ukupno	Pričuva	UKUPNO
HKoV	14.310	5.230	2.080	21.620	93.315	114.935
HRM	1.595	650	325	2.570	8.325	10.895
HRZ i PZO	2.310	630	590	3.530	4.885	8.415
GSOS	380	--	30	410	45	455
ZZL	685	1.010	625	2.320	595	2.915
ZZIO	180	40	170	390	--	390
Ostale postrojbe pod GSOS	1.570	910	220	2.700	715	3.415
UKUPNO	21.030	8.470	4.040	33.540	107.880*	141.420

*Pričuva 32.380 "tip A" i 75.500 "tip B"

26. Istovremeno, sustav profesionalnog razvoja vojnih i civilnih zaposlenika još će se preciznije definirati. Sustav personalnog upravljanja civilnim službenicima biti će usklađen sa sustavom promaknuća civila koji je već na snazi u drugim sektorima državne administracije. Smanjenje, prilagodba i preustroj će koncentrirati napore na nužna poboljšanja uporabe radne snage i funkcionalne izvedbe, tako da će usmjeravati resurse prema potrebnim programima modernizacije, i osigurati stvaranje male, ali sposobne vojske.
27. Ministarstvo obrane je definiralo 189 od 657 vojnih objekata kao "neperspektivne" za budući razvoj oružanih snaga. Ti su objekti sada na raspolaganju Vladi RH. Vlada je poklonila 27 vojnih objekata lokalnim civilnim vlastima. Daljnjih 10 predano je Hrvatskom fondu za privatizaciju, a dodatnih 12 je dano na upravljanje. Treba spomenuti da će financijski izdaci vezani za gore spomenute objekte ići na trošak preuzimatelja, a ne Ministarstva obrane. Vlada (Ministarstvo obrane) razvija pilot projekt "Prenamjena i zatvaranje baza" zajedno sa stručnjacima iz NATO-a. Projekt će se koristiti kao osnova za traženje financijske pomoći od EIB, EBRD i/ili Svjetske banke za zatvaranje ili prenamjenu objekata koji nisu odgovarajući za civilnu uporabu.
28. Ministarstvo obrane također radi na razvoju novog sustava upravljanja obrambenim resursima – planiranju, programiranju i sustavu izrade proračuna (hrvatski akronim –

SPPP). Početni koraci su poduzeti i čvrsto integrirani sustav treba biti ostvaren do 2004. Kompatibilne promjene unutar postupka planiranja i izrade proračuna na nacionalnoj razini također se uvode. Nova struktura proračuna se razrađuje; uvodi se nova klasifikacija državnih funkcija, zajedno s novim klasifikacijama potrošnje (Vidi poglavlje 3 za pojedinosti o SPPP)

2.5. ORUŽANE SNAGE - OPĆENITO

29. Oružane snage Republike Hrvatske obuhvaćaju kopnenu vojsku, mornaricu i zrakoplovstvo. Sa skorim utemeljenjem novog Zapovjedništva kopnene vojske Glavni stožer postaje združeno tijelo sa zadaćom nadziranja i koordinacije. Sveukupni ustroj bit će kompatibilniji s organizacijom NATO-a. Načelnik Glavnog stožera bit će odgovoran za sve tri grane, za Združeno zapovjedništvo izobrazbu i obuku te Zapovjedništvo za logistiku. Sadašnja vojno-područna podjela i ustroj do kraja 2004. godine planski i organizirano će se preinačiti u strukturu sa 4 korpusa, uz očuvanje potrebne razine spremnosti.
30. Združeno zapovjedništvo za izobrazbu i obuku sa sjedištem u Zagrebu, bit će odgovorno za cjelokupnu združenu obuku, dok će Zapovjedništvo za logistiku biti odgovorno za logističku obuku i sveukupnu logističku potporu Oružanim snagama. Radi se i na osnivanju Središta za borbenu obuku KoV-a, u kojem će se provoditi obuka svih oružanih sustava. Sve grane Oružanih snaga imat će vlastito zapovjedništvo za izobrazbu i obuku radi specifične granske obuke pojedinaca i postrojbi. Obukom će se razvijati temeljne vještine i znanja vojnika, dočasnika i časnika. Stručna vojna znanja na višoj razini, odnosno Zapovjedno-stožerna škola i Ratna škola bit će pod odgovornošću Združenoga zapovjedništva za izobrazbu i obuku. Središte za međunarodne vojne operacije (IMOC) organizirat će dodatnu pojedinačnu te zajedničku obuku usredotočenu na zadaće osoblja predviđenog za NATO i UN operacije.
31. Ustroj Oružanih snaga: Zakon o obrani definira ratni i mirnodopski ustroj Oružanih snaga Republike Hrvatske. Za operativnu uporabu Oružane snage RH dijele se na "stalno spremne snage" (glavne manevarske snage: visokomobilne profesionalne gardijske brigade, djelatne mornaričke postrojbe i postrojbe zrakoplovstva, zajedno s ročnicima koji su završili temeljnu i specijalističku borbenu izobrazbu), te "snage pričuve" (tipa "A" - manevarske postrojbe više razine spremnosti, predviđene za operacije širom Hrvatske, koje prolaze obuku u dvogodišnjim ciklusima, te tipa "B", primarno predviđene za lokalne operacije i dugotrajnije ratne operacije, koje prolaze obuku u 5-godišnjim ciklusima).
32. Partnerski ciljevi. Hrvatska trenutačno ima 40 Partnerskih ciljeva, koji se značajno odražavaju na procese u Oružanim snagama i Ministarstvu obrane, a očekuje se da će se odraziti i na procese u sveukupnoj državnoj upravi. Planovi provedbe Partnerskih ciljeva uvršteni su u redovne postupke planiranja, uključujući i planove opremanja i nabave, kao i u proces izrade proračuna. Partnerski ciljevi usmjereni su na jačanje interoperabilnosti i sposobnosti za operacije potpore miru pod vodstvom NATO-a, kao i na ugradnju sposobnosti potrebne za odgovor na rizike poput terorističkih napada ili sprečavanja nagomilavanja oružja za masovno uništavanje. Partnerski ciljevi za Republiku Hrvatsku za godinu 2002. definiraju doprinos snaga na sljedeći način:
33. Kopnena vojska osigurat će laku pješачku satniju (do kraja 2003.), vod Vojne policije (koji je potvrdu o spremnosti dobio u kolovozu 2002.), inženjerijski vod za horizontalne konstrukcije (do kraja 2003.), inženjerijski vod za razminiranje (kraj 2003.), vod za ABKO dekontaminaciju, te 2 tima medicinske potpore za sudjelovanje u mirovnim operacijama pod vodstvom NATO-a.

34. Zrakoplovstvo će za mirovne operacije pod vodstvom NATO-a osigurati transportni helikopter s posadom (kraj 2003.).
35. Novi Partnerski ciljevi za Hrvatsku, prihvaćeni u 2002., usmjereni su na poboljšanje domaćinske potpore. Iako Hrvatska ima značajno iskustvo u tom pogledu, zahvaljujući potpori NATO IFOR i SFOR postrojbama, poboljšanja će osigurati bolju potporu za buduće zadaće Saveza, te će označiti napredak u preuzimanju odgovarajućih odgovornosti vezano za potencijalno članstvo u NATO Savezu.
36. U izravnoj vezi s hrvatskim pripremama za članstvo je i set novih na MAP usmjerenih Partnerskih ciljeva, koji je Hrvatska prihvatila u lipnju 2002., i koji će proširiti svijest o pitanjima pristupanja NATO-u kroz čitavu javnu upravu u zemlji, te će i od državnih službi osim Ministarstva obrane i Ministarstva vanjskih poslova tražiti da pojačaju svoj angažman oko uvjeta za pristupanje NATO Savez.
37. U 2003. Hrvatska očekuje da će:
- usmjeriti pripreme vezano za opremanje i logističku potporu postrojbama koje su dobile potvrdu i određene su za Partnerske ciljeve
  - održavati spremnost i uputiti vod Vojne policije na zadaće potpore NATO i UN operacijama u inozemstvu - po potrebi
  - dovršiti pripreme lake pješačke satnije s potvrdom kako bi bila spremna za sudjelovanje u operacijama u inozemstvu
  - obučiti prema standardima i opremiti kopnene i zrakoplovne postrojbe koje su odabrane za postizanje ciljanih zadaća tijekom 2003. godine
  - poboljšati sposobnosti domaćinske potpore inozemnim snagama ("host-nation support")
  - postići napredak po ostalim ciljevima vezanima za Plan djelovanja za članstvo (MAP) - po pitanjima politike, planiranja i priprema

2.5.1. Kopnena vojska

38. Za sada je hrvatska Kopnena vojska organizirana u 6 zbornih područja veličine korpusa, koja obuhvaćaju 63 brigade (3 protuoklopne, 7 topničkih, 2 inženjerijske, 7 mehaniziranih profesionalnih (gardijskih), 33 pješačke, 1 brigada veze, 3 protuzračne te 7 logističkih brigada). Svaka od 7 gardijskih brigada ima tenkovsku bojnu i motorizirane pješačke bojne popunjene djelatnim vojnicima (vojnicima po ugovoru). Gardijske postrojbe najbolje su opremljene i uvježbane postrojbe Hrvatske vojske.
39. Kopnena vojska, nadalje, ima 283 tenka (58 tipa M-84, 222 tenka tipa T-55, i 3 tenka tipa T-72), i 142 oklopna vozila (15 vozila 15 BTR-50, 106 BVP M-80, 20 OTM-60 PB te 1 PT-76). Hrvatska je povukla iz uporabe 23 tenka T-34, a planira nabaviti 15 novih tenkova tipa M-84. Posjeduje i sustave za protuzračnu obranu (480 SA-7 Strijela, 78 SA-16 IGLA, 8 SA-9 i 10 SA-13), no nedovoljno je opremljena interoperabilnim sustavima uočavanja/identifikacije i sustavima vođenja i zapovijedanja potrebnima za uključivanje u mrežu protuzračne obrane.
40. Kopnena vojska ustrojava se u 4 zasebna korpusa, broj brigada smanjuje se s 63 na 45, a ustrojiti će se Zapovjedništvo kopnene vojske, koje će se nalaziti u Karlovcu. Sjedišta korpusa su u:
1. Korpus - Zagreb
  2. Korpus - Osijek
  3. Korpus - Split

4. Korpus - Rijeka

Zapovjedništva korpusa bit će operativna i teritorijalna zapovjedništva.

41. Svaki korpus imat će jednu profesionalnu brigadu visoke razine spremnosti, s različitim brojem djelatnih bojni te 7 do 13 brigada različitoga tipa (uglavnom pričuvne postrojbe pješništva s ograničenim brojem stožernih časnika - 15 u postrojbama tipa "A" i 6 časnika u postrojbama tipa "B"). Ostali dio borbenih postrojbi, postrojbi borbene potpore i postrojba za potporu borbenih djelovanja imat će mješovito osoblje (djelatno, pričuvno i ročno) različitoga stupnja spremnosti, a da bi postigle planiranu razinu operativne spremnosti u slučaju krize ili ratne situacije popunjavat će se mobilizacijom pričuvnoga sastava.

2.5.2. Ratna mornarica

42. Mornarica se sastoji od Zapovjedništva, flote i 3 mornarička sektora, a ima i logističku brigadu, divizion mobilnih obalnih lansera, bojnu za operacije posebne namjene, bojna za obalno motrenje, bojna veze, Središte za obuku mornara, Vojno-pomorski institut, inženjerijsku satniju, bojnu Vojne policije, satniju pješništva, satniju za ED i Orkestar Hrvatske ratne mornarice. Flota se sastoji od dva brza patrolna broda, četiri patrolna čamca, broda za spašavanje, pomoćnog broda, broda za obuku, 9 desantnih brodova, jedne džepne podmornice te četiri broda za opskrbu.
43. Flotu čine ponajprije plovila za obranu obale. Mornarica je nedavno u svoj sastav uključila još jedan brzi patrolni brod, koji bi prema planu trebao postati operativan do kraja 2003. U istom razdoblju planira se nabaviti još i manje minolovce. Instalira se i prvi od 4 radara Peregrine, koji će se koristiti za nadziranje mora, i podaci o stanju u zračnom prostoru objedinit će se u budući nacionalni sustav za kontrolu zračnoga prostora.
44. U odgovornosti Hrvatske ratne mornarice i njezinoga Zapovjedništva u Splitu bit će teritorijalne vode, otoci i unutrašnje more, uključujući i prostor podmorja, prema Međunarodnom pomorskom kodeksu.
45. Planiranim preustrojem broj mornaričkih sektora bit će sveden na 2 - mornarički sektor sjever, sa Zapovjedništvom u Puli, i Mornarički sektor jug (sa Zapovjedništvom u Pločama), koji će imati po jednu pješačku brigadu, bojnu/bitnicu obalnoga topništva, logističku satniju, ABKO vod te postrojbu nenaoružanih brodova. Za potrebe specifične mornaričke izobrazbe i profesionalnoga razvoja osnovat će se Mornaričko Zapovjedništvo za obuku i izobrazbu (smješteno u Splitu).

2.5.3. Ratno zrakoplovstvo i protuzračna obrana

46. Hrvatsko ratno zrakoplovstvo i protuzračna obrana obuhvaća Zapovjedništvo i četiri (4) zrakoplovne baze (od kojih je jedna u pričuvi), protupožarne eskadrile, tri (3) brigade za potporu (jedna PZO, jedna ZMIN i jedna logističke potpore), dvije (2) satnije za potporu (satnija veze i satnija VP) i Institut zrakoplovne medicine.
47. Tri zrakoplovne baze sastoje se od osam eskadrila (dvije lovačke, jedna lovačko-bombarderska, jedna borbenih helikoptera, jedna transportnih helikoptera, jedna transportnih aviona, jedna izvidnička i jedna za djelovanja na moru eskadrila). Glavna oprema Zrakoplovstva obuhvaća 24 zrakoplova tipa MIG-21, 28 helikoptera (9 helikoptera Mi-24, 6 helikoptera tipa Mi-8 te 13 tipa MI-8 MTV1), 5 transportnih zrakoplova (tri An-2 te dva An-32). Većina zrakoplova opremljena je VHF komunikacijskom opremom, ali puna interoperabilnost s NATO snagama iziskuje i opremanje suvremenim UHF i HF komunikacijskim i identifikacijskim sustavima, kao i suvremenim navigacijskim sustavima. Hrvatsko ratno zrakoplovstvo raspolaže s 20

letjelica tipa PC-9 i 8 helikoptera tipa Bell-206 za obuku. Djelatni piloti zrakoplova godišnje imaju u prosjeku 50 sati naleta, piloti helikoptera 80 sati, a piloti na stožernim dužnostima imaju 20 sati naleta godišnje.

48. Sukladno Odluci Predsjednika RH, HRZ i PZO će sastojati od Zapovjedništva i zapovjedne satnije, 4 zrakoplovne baze, Brigade zračnog motrenja i navođenja, PZO-raketne brigade, Logističke brigade, Bojne VP, Bojne veze, Eskadrile za elektronsko izviđanje, Inženjerijske bojne, Zapovjedništva za izobrazbu i obuku i Instituta zrakoplovne medicine.
49. Zrakoplovstvo je nabavilo 5 novih radara tipa FPS-117 za nadziranje, koji će biti instalirani u jedno glavno i dva regionalna operativna središta, što će omogućiti punu sposobnost Središta za nadziranje zračnog prostora. Prvi radar bit će isporučen u 2002., a preostala 4 do kraja 2003. Razmatra se nabava SAM sustava srednjega dometa, no odluka još nije donijeta. Puna operacionalizacija i povezivanje Središta za nadziranje zračnog prostora planira se za kraj 2003.

2.6. SMANJENJE OSOBLJA I POSTROJBI

50. Program smanjenja osoblja bit će ozbiljan izazov i ključan dio sveukupnoga procesa reforme. Projekt je zahtjevan kako u socijalnom i političkom tako i u financijskom pogledu. Smanjenje se planira provesti u više etapa, ali relativno brzo i odlučno.
51. Poboljšanje uvjeta života i rada pripadnika Oružanih snaga, modernizacija i općenito podizanje vojne sposobnosti, te financiranje zahtjeva interoperabilnosti za članstvo u NATO-u iziskivat će smanjenje kompozitnih troškova za plaće te rebalansiranje vojnoga proračuna.
52. Smanjenje broja osoblja uključivat će izdvajanje ili umirovljenje djelatnoga vojnog kao i civilnog osoblja. Istodobno, radi pomlađivanja Oružanih snaga predviđeno je primanje 4000 novih časnika i vojnika koji ispunjavaju nove kriterije profesionalnoga razvoja. Planovi smanjenja osoblja i tranzicije obuhvaćaju više programa - koncept djelatne pričuve, prijevremeno umirovljenje te prekvalifikacija i pomoć otpuštenom osoblju. Plan tranzicije (SPECTRA), na kojem je radilo nekoliko ministarstava, predstavljen je NATO ekspertima te Gospodarskom odboru NATO Saveza, koji su ga prihvatili kao model.
53. Ministarstvo obrane planira otpočeti sa smanjenjem osoblja putem pilot-projekta. Pilot program bit će temelj za doradu i proširenje, te će potvrditi izvedivost pristupa za financiranjem izvana. Program, međutim, prati paradoks budući da je potreban pilot-program radi potvrde koncepta da bi se osigurala financijska pomoć izvana za cjelokupan program, dok je istovremeno u uvjetima reduciranih proračunskih sredstava za pokretanje uspješnoga pilot-programa potrebna financijska potpora.
54. Osim smanjenja osoblja u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama, reorganizacija i optimizacija planira se i u sljedećim područjima:
  - smanjenje broja ustrojbenih cjelina
  - preustroj snaga
  - optimizacija osoblja i korištenja objekata u cilju usredotočenja na zadaće (npr. smanjenje broja stožera korpusa i brigada, objedinjavanje temeljne i specijalističke obuke, smanjenje broja središta za obuku, smanjenje preklapanja logističkih cjelina i osoblja, izdvajanje ugoditeljskih cjelina kao i cjelina koje ne čine funkcionalni dio Ministarstva obrane). Veći dio ovih zadaća započet je u 2002. i bit će završen do kraja 2003.

55. Procijenjeni trošak programa tranzicije i izobrazbe osoblja iznosi 1.7 milijardi kuna, odnosno 227 milijuna US\$ (po tečaju 1 US\$=7,5 kuna). Pretpostavka je Vlade kako će se 46% programa tranzicije (SPECTRA) financirati iz državnoga proračuna a preostalih 54% iz inozemnih donacija i zajmova.
56. Pakt o stabilnosti i Svjetska banka uključene su već od ranih faza izrade programa. Njihove predstavnike službeno se informiralo o tijeku izrade, a oni su davali korisne primjedbe. Obje institucije obvezale su se aktivno surađivati s Hrvatskom kako bi se našla sredstva, putem zajmova i donacija za potporu programa. Za uspjeh programa presudno je upravo iznalaženje izvora financiranja. Provedbi programa i iznalaženju sredstava znatnu pozornost pridaje i Vlada Republike Hrvatske. Ministarstvo obrane najavilo je sudjelovanje u financiranju navedenih programa s 100 milijuna kuna u 2003.

2.7. UPRAVLJANJE OSOBLJEM

57. Razvoj sustava upravljanja osobljem definira se kroz kontinuirani razvoj strateškoga planiranja i unificiranja personalnih standarda. Spremnost Oružanih snaga i ubuduće će biti temeljni kriterij za prosudbu učinkovitosti sustava upravljanja osobljem. Sve mjere, aktivnosti i funkcije, među kojima su ključni sustav promicanja i programi profesionalnoga razvoja, moraju se pridržavati jasnih stručnih standarda o kojima će cjelokupno osoblje biti informirano i koji će se dosljedno primjenjivati.
58. Cilj Hrvatske je promicati sposobne i samopouz dane vođe i zapovjednike koji će dobro poznavati i primjenjivati aktualne doktrine Oružanih snaga. Pri tome sustav upravljanja osobljem ima dvije primarne zadaće - osigurati potporu svim pripadnicima Oružanih snaga ponaosob, te udovoljiti potrebama zapovjednika i postrojbi vezanima za realizaciju njihovih zadaća.
59. Prioriteti dugoročnog sustava upravljanja osobljem Oružanih snaga Republike Hrvatske su sljedeći:
- reorganizacija sustava upravljanja osobljem, što podrazumijeva preustroj sektora M2 (Upravljanje osobljem) Ministarstva obrane u jedinstvenu personalnu službu Oružanih snaga temeljenu na modelu životnog ciklusa
  - razvoj personalne doktrine i mjera koje dosljedno primjenjuju korektan, nepristran i objektivan pristup upravljanju osobljem u profesionalnoj i sposobnoj vojsci;
  - primjena jedinstvenoga, standardnoga informacijskoga sustava za potrebe upravljanja osobljem, u cilju osiguranja učinkovitoga i pravovremenoga djelovanja po svim komponentama Oružanih snaga (djelatna, pričuvna i ročna)
  - uspostava točnih i aktualnih baza podataka odnosno sustava i procesa za njihovo održavanje te
  - poboljšanje personalnoga informacijskog sustava te sustava upravljanja spremnošću.
60. Sadašnji te projicirani sustav izobrazbe temelji se na 4 razine izobrazbe za profesionalni razvoj:
- temeljna časnička izobrazba (170-200 polaznika godišnje)
  - napredna časnička izobrazba (70-80 polaznika godišnje)
  - Zapovjedno-stožerna škola (45 polaznika godišnje)
  - Združena Ratna škola (10 polaznika godišnje)
61. Model razvoja časničke izobrazbe i njezinog programa usmjeren je na:

- razvoj zapovjedničkog potencijala
  - izobrazbu za nove i buduće dužnosti i odgovornosti
62. Prednost ovakvoga modela jest u dopunjavanju postojećih razina vojne izobrazbe raznim specijaliziranim tečajevima. Rok provedbe je 2003.-2004.
63. Razvoj dočasničkoga kadra temelji se na odabiru najuspješnijih vojnika za obuku i izobrazbu iz njima potrebnih vještina. Sustav izobrazbe dočasnika temelji se na četiri (4) razine:
- 1. razina - razvoj zapovjednih vještina
  - 2. razina - temeljna dočasnička izobrazba
  - 3. razina - viša dočasnička izobrazba
  - 4. razina - izobrazba za časničke namjesnike (viša dočasnička izobrazba)
64. Sustav izobrazbe dočasnika usmjerena je na:
- Razvijanje vođenja (leadership)
  - Narastanje odgovornosti i budućim dužnostima
  - Dosljedan model za pričuveni i djelatni sastav dočasničkoga kadra
65. Model razvoja dočasnika odlikuje se progresivnom i slijednom izobrazbom i promaknućima temeljenim na priznatom uspjehu. Izgradnja i razvijanje dočasničkoga kadra počiva na odabiru najuspješnijih vojnika, koji su potom predviđeni za izobrazbu i promaknuće u dočasnike. Nakon temeljne obuke, oni se upućuju na specijalističku radi usvajanja vještina i znanja određene vojno-popisne djelatnosti, a potom u postrojbu ili ustanovu. Nakon što usvoje potrebne vještine, znanja i iskustva, a na temelju procjene uspjeha kao glavnoga selekcijskog kriterija, ti vojnici dolaze u obzir za dočasničku izobrazbu i obuku usmjerenu na više dočasničke dužnosti. Pored redovne izobrazbe, ovaj model obuhvaća i specijalističke tečajeve za specifične vojne dužnosti te taktičke i tehničke sposobnosti. Postojeći model izobrazbe dočasnika, koji udovoljava temeljnim potrebama, dopunjen je Tečajem za časničke namjesnike kao najvišu razinu izobrazbe dočasnika, s početkom u 2002.
66. Za sada nema posebnih programa za profesionalni razvoj državnih službenika. Specifičan će model biti uveden za službenike u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama u cilju poboljšanja njihovih stručnih znanja i razvoja. O profesionalnom razvoju državnih službenika odlučivat će njihova radna etika, razvijanje vještina te potom i završavanje sljedećih tečajeva, čija se potpuna operacionalizacija očekuje u 2003.
- temeljni tečaj: sadržaj se može primijeniti na sve državne službenike u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama. Cilj je upoznati polaznike s vojnim okruženjem i pripremiti ih da uspješno ispunjavaju dužnosti savjetnika, viših savjetnika i, nakon što steknu iskustva, načelnika cjelina. Polaznici će biti upoznati s organizacijskim ustrojem Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske, pravilima i direktivama, te sa strukturom vođenja i zapovijedanja i postupaka u Oružanim snagama
  - Viši tečaj upravljanja: univerzalni sadržaj za sva područja karijere; ima namjenu pripremiti odabrane polaznike za uspješno obavljanje zadaća upravljanja ustrojbenim cjelinama Ministarstva obrane. Tečaj upoznaje polaznike s, između ostalih područja, upravljanjem vojnom organizacijom, relevantnim zakonima i pravilima, sustavima vođenja i zapovijedanja, sustavom planiranja nacionalne sigurnosti te sustavom planiranja, programiranja i izrade proračuna u Hrvatskoj.

67. Učenje jezika ključni je aspekt NATO interoperabilnosti i najveći prioritet Hrvatske. U Školi stranih jezika, osnovanoj 1996., dosad je različite tečajeve prošlo oko 2 300 polaznika. Nastavni odsjek ima tri katedre - za engleski, njemački i francuski jezik. Pored njih, nekoliko nastavnika s engleske katedre vodili su i tečajeve talijanskoga jezika. Nastava se održava u tri središta: Zagreb, Osijek i Split, a svako ima i jezični laboratorij.
68. Svake godine Škola organizira i dva intenzivna tečaja u trajanju po prilici 5 mjeseci (od rujna do veljače, te od veljače do srpnja). Katedra za engleski jezik ima 21 nastavnika, i oni rade u sva tri središta. Osim navedenih intenzivnih tečajeva, organiziraju se poslijepodnevni tečajevi za otprilike 30 polaznika po tečaju, koji trebaju dodatnu pripremu. Po potrebi organizira se i jednomjesečni tečaj za pripremu kadeta (40-ak) za strane vojne akademije.
69. Za godinu 2003. predviđeno je 240 polaznika za intenzivni tečaj engleskoga jezika, 40 za intenzivni tečaj njemačkoga jezika, 60 za intenzivni tečaj francuskoga jezika, te 20 za intenzivni tečaj talijanskoga jezika. Također, planirano je 90 studenata za posebni tečaj engleskoga za operacije podrške miru, namijenjen časnicima na stožernim dužnostima u višenacionalnim zapovjedništvima.
70. Do sada je naglasak bio na pripremi kandidata za obuku u inozemstvu, a kao klasifikacijski testovi korišteni su ALCPT i ECL. Od pristupanja Hrvatske Partnerstvu za mir glavni je prioritet Škole bila poduka engleskoga jezika za potrebe Partnerskih ciljeva. Škola nastavlja s organiziranjem odgovarajućih tečajeva i preuzimanja testova (STANAG 6001) koji će udovoljavati zahtjevima koje nameću Partnerski ciljevi.

2.8. UPRAVLJANJE SREDSTVIMA

71. Neadekvatnost postojećeg sustava kodifikacije (nomenklature) materijalnih sredstava te potreba za razvojem učinkovitog, ekonomičnog i u potpunosti informatiziranog logističkog sustava nametnula je potrebu za kvalitetnim, modernim i svjetskim standardima prilagođenim sustavom kodifikacije. S obzirom da su pristupanje NATO savezu te usmjerenost na zapadne zemlje u nabavi novih sredstava naoružanja i vojne opreme strateške odrednice hrvatske politike, logičan izbor je bilo pristupanje NATO sustavu kodifikacije (NATO Codification System).
72. Potpisivanjem tzv. sponzorskog sporazuma u travnju 2000. godine, MORH je i službeno postao članom NATO sustava kodifikacije u tzv. Tier 1 statusu. U cilju što brže implementacije NCS, MORH se odlučio na suradnju s NAMSA-om (NATO Maintenance and Supply Agency) putem BASELOG programa. Kroz spomenuti program i uz pomoć NAMSA-e definirani su zahtjevi za pružanje usluga u implementaciji NCS, te distribuirani NATO članicama te je pet zemalja dostavilo svoje ponude. Zbog cjelovitosti (ponuđena je izobrazba, tehnička pomoć i alat za kodifikaciju) odabrana je ponuda Francuske.
73. U siječnju 2002. godine potpisan bilateralni sporazum o suradnji na polju implementacije NATO sustava kodifikacije u MO i OS RH. Nakon toga pet djelatnika MORH-a pohađalo je četverotjednu izobrazbu u francuskom uredu za kodifikaciju CIMD (Centre d'Identification des Materieles de la Defense). U ožujku je tročlani stručni tim iz CIMD-a boravio u radnom posjetu MORH-u kojom prilikom je instaliran software za kodifikaciju ADAGIO, pušten u probni radi i izvršena kodifikacija određenih sredstava. Probni rad sustava se predviđa do kraja 2002. godine, pri čemu je težište stavljeno na kodifikaciju proizvoda domaće vojne industrije koji imaju perspektivu na međunarodnom tržištu (borbena kaciga, pištolj HS2000, ...) te na povlačenje kodifikacijskih podataka za radarske sustave koji se uvode u sastav OS RH.

74. Implementacija NATO sustava kodifikacije u MO i OS RH je nužna zbog ostvarivanja kompatibilnosti i interoperabilnosti sa snagama NATO saveza na polju logistike. Međutim, svjesni smo složenosti ove problematike te očekujemo punu implementaciju NCS u roku od 5-7 godina, što potvrđuju i iskustva drugih zemalja. U prijelaznom razdoblju planira se paralelna primjena starog sustava nomenklature materijalnih sredstava i NATO sustava kodifikacije. Povlačenjem iz uporabe zastarjele opreme planira se postepeno napuštanje sustava nomenklature. Projekt implementacije NATO sustav kodifikacije dio je projekta informatizacije cjelokupnog logističkog i financijskog sustava MO i OS RH.
75. Pokretanjem aktivnosti za ulazak Hrvatske u zapadne vojne integracije, a naročito nakon pristupanju programu Partnerstvo za mir, narasla je potreba za intenzivnijom uporabom NATO normi (standarda). U tom cilju u okviru Ministarstva obrane formirana je baza STANAG-a (Standardization Agreement) koja se u ovom trenutku sastoji od 838 NATO normi (STANAG) i 163 savezničke publikacije (Allied Publications).
76. Ministar obrane je prihvatio prijedlog Koncepta usvajanja STANAG-a za potrebe MO i OS RH. Koncept se temelji na važećim NATO dokumentima koji propisuju postupke pripreme, izrade i usvajanja NATO normi, postojećoj hrvatskoj zakonskoj regulativi iz ovog područja, te informacijama prikupljenim od drugih NATO i PzM zemalja. Koordinacija svih aktivnosti (od prikupljanja zahtjeva, izrade godišnjeg plana MO i OS RH, praćenje realizacije itd.) išla bi preko posebne ustrojstvene jedinice za normizaciju. Prednost ovakvog rješenja je u cjelovitom pristupu, objedinjavanju svih podataka na jednom mjestu, boljem planiranju, te lakšem provođenju godišnjeg plana usvajanja STANAG-a.
77. Trenutno je u tijeku izrada odgovarajućih dokumenata kao što je Pravilnik o normizaciji za potrebe MO i OS RH, te prikupljanje podatke za izradu Plana normizacije u 2003. godini u kojem bi bili navedene norme (po prioritetima) predviđene za izradu kao izvorne hrvatske norme ili prihvaćanje kao strane norme. Plan bi trebao biti usklađen sa svim ustrojstvenim jedinicama zainteresiranim za područje normizacije, te odobren od strane ministra obrane.
78. Kroz dosadašnje aktivnosti uspostavljeni su brojni kontakti s predstavnicima NATO Maintenance and Supply Agency iz Luksemburga. Dosadašnji tijek implementacije Partnerskih ciljeva je ukazao na potrebu još čvršćeg povezivanja s NAMSA-om, jer se time omogućava lakši i brži pristup resursima NATO-a. U tom cilju u Upravi M-7 pokrenuta je inicijativa za sklapanje Sporazuma o razumijevanju (Memorandum of Understanding) između MORH i NAMSA-e, što je preduvjet i pravni okvir za suradnju. Sklapanje sporazuma se može realno očekivati do kraja ove godine. Isto tako, za potrebe provedbe cilja PG A 4167 Strategic Airlift, gdje je, zbog nedostatka vlastitih zrakoplova, korištenje zračno transportnih kapaciteta NATO-a nužnost, uspostavljen je kontakt s NAMSA-om radi sklapanja sporazuma o osiguranju logističkih usluga (services agreement) u području zračnog prijevoza. Draft sporazuma je već dobiven iz NAMSA-e, a njegovo sklapanje se očekuje po sklapanju Sporazuma o razumijevanju.
79. Plan za 2003. godinu:
- dalji rad na implementaciji NATO sustava kodifikacije u MO i OS RH
  - kodifikacija materijalnih sredstava iz sastava MO i OS RH
  - razvoj i implementacija sustava normizacije i usvajanja NATO normi (STANAG-a)
  - implementacija STANAG-a u MO i OS RH (prioritet imaju SATANAG-i vezani za provedbu Partnerskih ciljeva)

2.9. OPREMANJE I MODERNIZACIJA

80. Oprema Oružanih snaga Republike Hrvatske uglavnom je istočnoeuropskoga porijekla, različitih tipova i modela unutar jedne kategorije. Oprema je tehnološki zastarjela i u dobroj mjeri istrošena, a time i teška i skupa za održavanje. Takva ne ispunjava NATO standarde interoperabilnosti i kompatibilnosti.
81. Osim postizanja odgovarajuće razine kvalitete, buduća modernizacija imat će za cilj primjenjivati istraživanja domaćih stručnjaka, razvojne i proizvodne potencijale. Domaći razvoj i proizvodnja sustava i opreme, gdje je to izvedivo, trebaju biti kompatibilni s traženim standardima, združenim razvojnim i proizvodnim kapacitetima drugih zemalja, što čini licencnu proizvodnju najboljim rješenjem u ovom pogledu.
82. U fiskalnoj godini 2000. izrađen je dugoročni plan opremanja za 2001.-2004., koji je uključivao i projekciju do 2010. Modernizacija će omogućiti izgradnju oružanih snaga u stanju odgovoriti zahtjevima zadaće, ali na način adekvatan gospodarskoj snazi Hrvatske. Inferiornost opreme hrvatskih Oružanih snaga u odnosu na NATO članice, pa čak i većinu zemalja Partnerstva za mir je problem kojem se poklanja ozbiljna pozornost. Cilj je ovoga plana bio osigurati temelje za definiranje smjera budućega razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske. Plan je definirao sljedeće prioritete:
- glavni prioritet opremanja - ispunjavanje ugovornih obveza iz prethodnoga razdoblja, kreditnih obveza u pogledu nabave helikoptera za izobrazbu (tipa Bell) te radarskih sustava FPS-117, te ugovora o proizvodnji vojne opreme od strane domaćih proizvođača.
  - Sljedeći prioritet: obveze u razvoju sposobnosti kako je definirano Partnerskim ciljevima
  - Treći prioritet: nabava sustava, kako je definirano u predloženoj "Strategiji opremanja Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske", koja navodi: "Sustavi C3I na svim razinama, sustavi naoružanja (radari, borbeni zrakoplovi i zrakoplovi za obuku, brodovi, protuoklopni i topnički sustavi, sustavi protuzračne obrane itd.), mobilnost Oružanih snaga, te simulacijski sustavi (za pojedinačnu obuku, obuku posada, postrojba te zapovjedno-stožernu obuku svih razina
84. Plan nabave treba revidirati u svjetlu izrade Strategije nacionalne sigurnosti, Strategije obrane i Vojne strategije, odnosno trenutalnoga proračunskoga stanja. Mora se ozbiljno razmotriti kojim temeljnima proizvodima treba dati prioritet u pristupu "korak po korak", a potom i kako postupno financirati modernizaciju koja je standardizirana interno odnosno u skladu s NATO-om.
85. Prioritet u opremanju imat će postrojbe odabrane za sudjelovanje u operacijama potpore miru pod vodstvom NATO Saveza, a slijede ih postrojbe koje - prema ratnim planovima - prve preuzimaju borbene operacije (gardijske brigade), te potom postrojbe više razine spremnosti (npr. postrojbe zračnoga motrenja i navođenja, Središnjica elektronskoga izviđanja, vojno-obavještajna bojna).

2.10. SAŽETAK

86. Aktivno sudjelovanje Oružanih snaga Republike Hrvatske u aktivnostima Partnerstva za mir te tješnja suradnja s NATO-om pozitivno će utjecati na reformu Oružanih snaga, posebice u pogledu zakonodavne regulative, planiranja resursa, razrade novih standardnih postupaka planiranja, te planove modernizacije. Mehanizmi koje NATO nudi Hrvatskoj - PARP (Proces planiranja i pregleda), implementacija Partnerskih ciljeva, te Plan djelovanja za članstvo (Membership Action Plan) imat će dalekosežan učinak na unutarnje planiranje i ustroj Oružanih snaga Republike Hrvatske.
87. Zaključno, ciljevi Hrvatske u pogledu aktivnosti vezanih za NATO za fiskalnu godinu 2003. u području obrane su sljedeći:
- implementacije odredaba koje proizlaze iz Strategije nacionalne sigurnosti, Strategije obrane i usvajanje Vojne strategije (do kraja 2002.), kao i razvoj operativnih planova i odredaba koje će usmjeravati proces reforme
  - dovršenje "Dugoročnoga plana razvoja Oružanih snaga do 2015." u veljači 2003.
  - modernizacija temeljena na prioritetima iskazanima u planu opremanja za razdoblje 2001-2004.
  - program tranzicije i smanjenja broja osoblja (SPECTRA), izrada pilot-programa tranzicije, financijskih aranžmana te implementacija pune podrške programima tranzicije i obuke;
  - Dovršenje novoga dugoročnog sustava upravljanja resursima (SPPP) i uvođenje u planiranju proračuna za 2004. godinu
  - revidiranje sustava vojne izobrazbe i obuke čiji su ciljevi sljedeći: izrada združene doktrine i njezina provedba putem zapovjedništva za izobrazbu i obuku; uvođenje zadaća obuke vezanih za operacije potpore miru za čitave Oružane snage
  - osnivanje civilnih tečajeva, te Temeljnoga i Višega tečaja upravljanja
  - učenje i provjera znanja engleskoga jezika u skladu s STANAG-om 6001
  - zaključenje bilateralnoga sponzorskog ugovora s NATO Kodifikacijskim sustavom (NCS), te nastavak rada na standardizaciji i kodifikaciji;
  - pravna revizija zakona koji podržavaju pristupanje NATO-u, odnosno stacioniranje hrvatskih postrojbi izvan granica zemlje, te stacioniranje snaga drugih zemalja odnosno NATO snaga na teritoriju Republike Hrvatske, te zračni, kopneni i morski tranzit u potpori operacijama ili obuci
  - kapaciteti za domaćinsku potporu (Host nation support): izrada konceptualnog plana kapaciteta domaćinske potpore stavljenih na raspolaganje NATO-u
  - održavanje spremnosti voda Vojne policije i priprema sljedećega voda za prvu smjenu
  - osposobljenje i verifikacija lake pješачke satnije, te njena spremnost za operacije
  - inženjerijski vod za horizontalne konstrukcije, uvježban i opremljen
  - inženjerski vod za razminiranje, uvježban i opremljen
  - ABKO vod, uvježban i opremljen
  - timovi za medicinsku potporu (2), uvježbani i opremljeni
  - transportni helikopter Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva, spreman, s posadom i potporom za održavanje

- planiranje zatvaranja baza i smanjenja infrastrukture (konsolidacija objekata i programa, smanjenje u sklopu smanjenja proračuna i mjera za učinkovitost - npr. središta za obuku, potpora za redundantne resurse - hotele, rekreacijski objekti, ostala nevitarna sredstva itd.)
- nabava STANAG-a, kompjutorizacija baze podataka, usvajanje i implementacija
- Memorandum o razumijevanju s NATO Agencijom za održavanje i nabavu

POGLAVLJE III: PITANJA RESURSA

3.1. SUSTAV PLANIRANJA, PROGRAMIRANJA I IZRADE PRORAČUNA

1. Jedna od najvažnijih i najdugoročnijih promjena u svakodnevnoj praksi i procedurama u obrambenom području jest uvođenje novoga dugoročnog sustava obrambenog planiranja. S dosadašnjim sustavom, koji je utemeljen na jednogodišnjoj izradi proračuna i nema elemenata programiranja, teško je povezati planske ciljeve s dostupnim resursima. To pridonosi nedovoljnoj učinkovitosti i transparentnosti sveukupnog sustava, a osobito procesu nabavke i opremanja koji se iskazao predugim, previše orijentiranim ka postizanju konsenzusa, a ne onome što bi trebao-prioritetima.
2. Uvode se promjene unutar procesa planiranja i izrade proračuna na državnoj razini. Hrvatska upravo razvija novo dugoročno planiranje i izradu proračuna, čije se uvođenje predviđa 2004. godine. Ovaj novi sustav planiranja, programiranja i izrade proračuna (PPBS – hrvatski akronim: SPPP) je opsežan sustav za djelotvorno i učinkovito upravljanje obrambenim izvorima u skladu s ciljevima nacionalne sigurnosti.
3. SPPP će biti utemeljen na strateškim dokumentima, povratnim smjernicama i ciljevima koje će odrediti najviša zakonska i izvršna tijela.
  - Dokumenti strateške razine su: Strategija nacionalne sigurnosti, Strategija obrane i Vojna strategija (usvajanje do kraja 2002.).
  - Dokumenti planiranja uključuju: Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga RH, Srednjoročni plan razvoja Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske, te Godišnje smjernice obrambenog planiranja i Godišnji obrambeni ciljevi.

3.2. VOJNI PRORAČUN

10. Vojni proračun za 2000. godinu dosegao je 4.742 milijarde kuna (572.9 milijuna \$, 3% BDP), nakon čega je uslijedio pad u 2001. na 4.357 mlrd. kuna (522.4 milijuna \$, 2.6% BDP). Proračun iz 2002. je pretrpio daljnje smanjenje od 3.8% iz 2001. na 4.355 mlrd. kuna (519 milijuna \$, 2.4% BDP). Nacrt vojnog proračuna za 2003. godinu iznosi 4.354 mlrd. kuna (508 milijuna \$, 2.2% BDP).
11. Svake godine Ministarstvo obrane podnosi procjenu vojnog proračuna Ministarstvu financija za tekuću godinu, jednako kao i za naredne dvije godine. Vojni proračun za fiskalnu godinu 2002. je slijedio trend smanjivanja već sedmu godinu uzastopno. U narednim godinama je planirano da vojni proračun ostane na 2,2% BDP, što će – u skladu s očekivanim porastom BDP-a – zaustaviti trend opadanja, te će u godinama nakon fiskalne godine 2005. vojni proračun realno porasti. Odlučno smanjenje osoblja će značajno pridonijeti postizanju mnogo uravnoteženijeg proračuna, gdje će rashodi za osoblje iznositi najviše 50% proračuna.
12. Temeljni makroekonomski pokazatelji Ministarstva financija su sljedeći:

	2003.	2004.	2005.
BDP	196.342 milijuna kuna	211.333	228.556
porast BDP (%)	4,0	4,5	5,0
inflacija (%)	3,5	3,0	3,0
porast zaposlenih (%)	1,5	1,5	1,0

13. U bliskoj budućnosti (do fiskalne godine 2005.), procesi preostroja zajedno sa smanjenjem osoblja će biti dodatni teret državnom i/ili vojnom proračunu. Uštede postignute smanjenjem osoblja neće biti odmah uočljive, ali će u završetku pridonijeti prikladnijem vojnom proračunu. Cilj je postizanje stabilnog postotka BDP-a za vojne izdatke koji neće preopteretiti hrvatske resurse, te potom kroz porast BDP-a povećati sredstva za modernizaciju snaga.
14. Cilj je izazovan i traži konstantno balansiranje izravnih potreba s dugoročnim vojnim sposobnostima i ekonomskim mogućnostima. Npr., postotak vojnog proračuna odobrenog za kapitalne investicije 2001. je iznosio nekih 3.4%, dok je za 2002. porastao na 7.6%; ipak, velik dio povećanja je predviđen za isplate rata kredita za nabavku dva tipa radara. Cijena 4 mornarička radara ("Peregrine") i 5 radara Ratnog zrakoplovstva ("FPS-117") iznosi 1,118 milijuna kuna (133.5 milijuna \$) s 5-godišnjim i 10-godišnjim pozajmicama za svaki.
15. Novčana sredstva osigurana za aktivnosti u Partnerstvu za mir za 2001. godinu iznosila su 500.000 \$, a ovaj se iznos za 2002. udvostručio. Hrvatska za troškove svog sudjelovanja u Partnerstvu za mir dosad nije tražila refundaciju od NATO-a, niti isto namjerava u budućnosti.

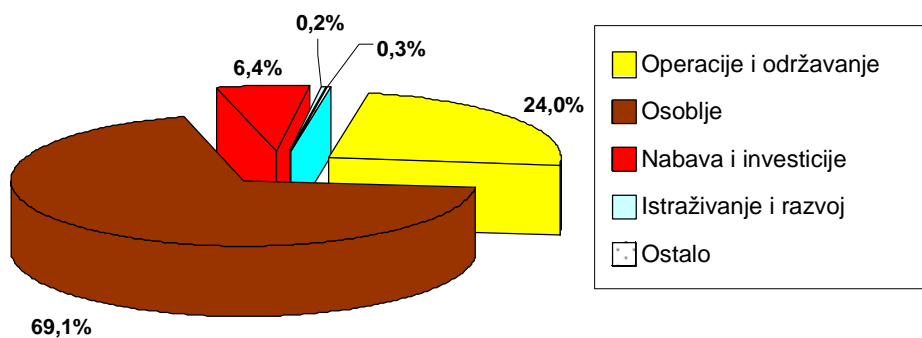
3.2.1. Plan za 2002. godinu

16. Glavni projekti nabavke vojne opreme u 2002. te podmirenje dospjelih obveza odnose se na sljedeće:
  - sustav obalnog radara "Peregrine" (u iznosu 31.5 mil kn / ekvivalent 3.7 mil \$)
  - sustav radara "FPS-117" u iznosu 157 mil kn (ekv. 18,7 mil. \$)
  - "Bell" helikopteri – u iznosu do 19 mil kn (2.2 mil. \$)
  - modernizacija zrakoplova Mig-21 – u iznosu do 13,5 mil kn (ekv. 1,6 mil. \$)
  - nabavljanje komunikacijske opreme – NTDR radija – putem američkog 'Foreign Military Financing' (FMF) programa (Program vojne pomoći SAD)
  - nabavljanje taktičkog simulatora – MILES 2000 – putem programa FMF
  - opremanje jednog Mi-8 MTV1 helikoptera komunikacijskom, navigacijskom i identifikacijskom opremom za sudjelovanje u PfP operacijama kako je definirano Partnerskim ciljevima za 2001./2002. – putem programa FMF
17. Značajan udio u proračunu za 2002. predviđen je za sljedeće projekte:
  - implementacija partnerskih ciljeva – ukupan iznos 56 mil kn (7 mil \$)
  - nabavka računalne opreme – ukupan iznos 24 mil kn (2,8 mil \$)
  - domaća proizvodnja vojne opreme – ukupan iznos 60 mil kn (7,2 mil \$)
18. Planovi za 2002. godinu ne uključuju značajnije investicije izgradnje i održavanja, osim infrastrukture potrebne za instaliranje radarskog sustava, gdje su novčana sredstva raspodijeljena unutar samog projekta. Operacijski troškovi i troškovi održavanja za 2002. iznose milijardu kuna (119 mil \$), dok troškovi za osoblje iznose 2,9 mlrd. kuna (345 mil \$). Vojni proračun za 2002. fiskalnu godinu nije omogućio cjelovito financiranje Programa implementacije Partnerskih ciljeva. Međutim, novčana sredstva dodijeljena za Partnerske ciljeve (PG) trenutno iznose 7,5 mil \$, što bi

trebalo biti dostatno za najvažnije projekte nabave vezane za PG u fiskalnoj godini 2002..

19. Obilježje strukture vojnog proračuna za 2002. godine je velik udio troškova za osoblje – 69% cjelokupnog vojnog proračuna – što onemogućava učinkovit razvoj i modernizaciju Oružanih snaga..
20. Većina troškova vezanih za integraciju u NATO u 2002. su troškovi za oba radarska sustava (PG A 2900), nabavku komunikacijske opreme, modernizaciju helikoptera, te obveza po ostalim Partnerskim ciljevima.

2002 Struktura proračuna

3.2.2 Plan za 2003. godinu

21. Očekuje se da će vojni proračun planiran za fiskalnu godinu 2003. ostati na razini vojnog proračuna za fiskalnu godinu 2002. (tekući nacrt proračuna je 4,354 mil. k). Glavni projekti Ministarstva obrane uključuju:
  - Izvršenje kreditnih obveza vezanih za nabavu radarskih sustava “Peregrine” i “FPS-117”, te helikoptera “Bell”.
  - Program modernizacije i remont borbenog zrakoplova MiG21, te helikoptera Mi-24 i Mi-8 MTV1.
  - Nabava zrakoplova za početnu fazu obuke i selekciju pilota-kadeta (6-8 zrakoplova).
  - Definiranje programa modernizacije zrakoplova PC-9 za borbenu obuku pilota.
  - Nabava akumulatora i sonarne opreme za podmornicu P-01.
  - Završetak gradnje raketne topovnjače D-02.
  - Remont raketa RBS-15
  - Dizajniranje višenamjenskog broda HRB-21.

- Nabava protuzrakoplovnog topa-AK 300.
  - Nastavak programa proizvodnje tenka M84.
  - Komunikacijska oprema VHF – putem FMF programa.
  - Oprema za noćno izviđanje – putem FMF programa.
22. Planovi za 2003. također ne uključuju investicije za kapitalna ulaganja u izgradnji i održavanju, dok će operacijski troškovi i troškovi održavanja ostati na istoj nominalnoj razini kao u 2002. U skladu s planovima za 2003., te ujedno s programom smanjenja osoblja, troškovi za osoblje će imati opadajući trend.
23. Troškovi za osoblje će sačinjavati 64.8% vojnog proračuna 2003., što je smanjenje od 1.3% u usporedbi s troškovima 2002. Ipak, točan stupanj uštede putem smanjenja osoblja je još teško utvrditi. Trošak smanjenja isplata, administrativnih i tranzicijskih programa obuke će do neke mjere izjednačiti uštede u reduciranim troškovima za osoblje u razdoblju od 2003-2005. Većinski dio troškova nastalih kroz programe potpore zbrinjavanja viška osoblja će snositi Vlada.
24. Glavnina troškova vezanih za integraciju u NATO jednaki su onima iz 2002., uz dodatak troškova za opremu za noćno izviđanje.

3.2.3. Plan za 2004.

25. U 2004. Hrvatska će nastaviti s otplatom kreditnih obveza za radarske sustave (Peregrine i FPS-117), te modernizaciju zrakoplova MIG-21 i helikoptera "Bell". Nije planirana nikakva veća izgradnja ni ulaganje.
26. Troškovi za operacije i održavanje će ostati na istoj razini kao i u 2003. Troškovi za osoblje će, u skladu s planovima za 2004. biti samo neznatno smanjeni dok programi smanjenja i tranzicije 2003-2005 godine ne budu u potpunosti dovršeni.

3.2.4. Srednjoročni plan

27. Srednjoročno gledajući, naglasak je stavljen na smanjenje osoblja, opremanje i modernizaciju postojeće opreme. Srednjoročni prioriteti nabave će biti kreditne obveze za sljedeće projekte:
- sustav obalnog radara "Peregrine"
  - radarski sustav "FPS-117"
  - helikopter "Bell"
  - modernizacija zrakoplova PC-9
  - modernizacija i remont helikoptera Mi-24 i Mi-8, te zrakoplova AN32B
28. Novčana sredstva koja bi trebala biti dostupna od smanjenja osoblja bi trebala omogućiti prioritarno i povećano financiranje modernizacije Oružanih snaga, i to ovim redom važnosti:
- simulatori za letenje
  - taktičke komunikacije
  - računalna oprema

- nabava i razvoj sustava za upravljanje vatrom topničke bitnice i bojne
  - nabava i opremanje tenka M-84 A4
29. Sa smanjenjem osoblja kao kritičnom zadaćom u srednjoročnom periodu, sadašnji kapacitet vojnih baza zadovoljava zadane potrebe, te se stoga nisu planirala nikakva veća kapitalna ulaganja u izgradnji i održavanju. Troškovi operacija i održavanja će se prilagoditi na način da odražavaju promjene u broju osoblja, te će biti okrenute prema nabavi nove vojne opreme u narednom srednjoročnom razdoblju, čemu će se pridružiti i povećan stupanj održavanja postojeće opreme. U narednom srednjoročnom razdoblju se očekuje i smanjenje troškova za osoblje, ponajviše zbog smanjenja osoblja.

POGLAVLJE IV: SIGURNOSNA PITANJA

4.1. UVOD

- *Od trenutka pristupa Republike Hrvatske Programu Partnerstvo za mir (u svibnju 2000. godine) započele su i pripreme za ustrojavanje tijela koje skrbe o sigurnosnim standardima i usklađivanju sa standardima NATO-a. Prije prvih koraka potpisan je u Bruxellesu dana **21. lipnja 2000. godine** Sigurnosni sporazum između RH i NATO-a, a nakon toga je krajem lipnja 2000. godine uspostavljen prvi kontakt sa Uredom za sigurnost NATO-a (NATO Office of Security) i ubrzo zatim je održan prvi neslužbeni sastanak na kojem su utvrđeni koraci u usklađivanju sigurnosnih standarda NATO-a i RH. Odmah potom su započele pripreme za osnivanje hrvatskoga National Security Authority – NSA, tijela koje usklađuje, provodi i skrbi o standardima dogovorenim s NATO-om kao i onih koji proizlaze iz potpisanog Sigurnosnog sporazuma. Odlukom Vlade Republike Hrvatske od **26. srpnja 2000. godine** osnovano je Nacionalno povjerenstvo za sigurnost Vlade RH, kao hrvatski NSA.*
1. Proces usklađivanja sigurnosnih standarda s NATO-om formalno je započeo posjetom direktora sigurnosti NATO-a u kolovozu 2000. godine koji se u RH susreo sa NSA, nositeljima sigurnosnog sustava i političkim čelnicima.
  2. Prvi stručni nadzor iz Ureda za sigurnost NATO-a (NOS-a) uslijedio je u rujnu 2000. godine tijekom kojeg su utvrđeni koraci za dobivanje odobrenja za prijem povjerljivih informacija i dokumenata iz NATO-a i uključenje u partnersku PfP mrežu zemalja koje primaju i razmjenjuju informacije s NATO-om. Nakon utvrđenog stanja i provedenih korekcija, Direktor sigurnosti NATO-a je svojim dokumentom broj **NOS/15(2000)85, od 18. rujna 2001. godine** utvrdio postojanje odgovarajućih sigurnosnih standarda u Republici Hrvatskoj za razmjenu povjerljivih informacija i dokumenata. Važenje odobrenja Direktora sigurnosti NATO-a za razmjenu povjerljivih informacija i dokumenata s RH započelo je dana **18. siječnja 2001. godine**. Time je zaključeno da su sigurnosni standardi koje RH primjenjuje u skladu s NATO standardima definiranim pravilnicima **C-M(2002)49, C-M(2002)50**.
  3. Osnivanjem Nacionalnog povjerenstva za sigurnost Vlade RH kao hrvatskog NSA, osnovan je Središnji registar i Podregistri u Misiji RH pri NATO-u, Ministarstvu vanjskih poslova RH, Uredu Predsjednika RH, Glavnom stožeru OSRH, te u Ministarstvu unutarnjih poslova RH.
  4. Od tada je učinjen značajan napredak u dostizanju kompatibilnih sigurnosnih standarda, te je posljednji nadzor Ureda za sigurnost NATO-a u razdoblju od 22. – 26. lipnja 2002. godine utvrdio takvo stanje.
  5. Nadzorom je ustanovljena vrlo dobra primjena utvrđenih sigurnosnih standarda u RH i to po slijedećim segmentima: zakonska podloga, ustroj NSA, sigurnosne provjere osoba, fizička sigurnost sustava registara, postupanje s povjerljivim dokumentima i informacijama, kontrola ustrojenog sustava registara. U daljnjem razvitku i primjeni standarda predstoji rad na ustrojavanju jedinstvenih procedura i standarda iz područja INFOSEC-a (informacijska sigurnost), kao i na području industrijske sigurnosti (Industrial Security).
  6. Poglavlje IV. Hrvatskoga godišnjeg programa (ANP-a) ima iste ove sastavnice, tj. podijeljeno je u sedam područja iz djelokruga sigurnosti.

4.2. ZAKONODAVSTVO

- *Sigurnosnim sporazumom između RH i NATO-a utvrđeni su temelji za usklađivanje sigurnosnih standarda. Trenutkom potpisivanja Sporazuma isti je dobio punu pravnu snagu jer Ustav Republike Hrvatske propisuje da međunarodni sporazumi i ugovori imaju veću pravnu snagu od domaćih zakona.*
7. U travnju 2002. godine Hrvatski Sabor je donio paket zakona iz područja nacionalne sigurnosti. Uz donošenje Strategije obrane i Strategije nacionalne sigurnosti, uslijedilo je donošenje Zakona o obrani, Zakona o službi u oružanim snagama RH, Zakona o sudjelovanju RH u međunarodnim mirovnim operacijama, te na kraju Zakona o sigurnosnim službama.
  8. Time je Republika Hrvatska izvršila promjene zakonske regulative i u fazi je preustroja civilnih i vojnih sigurnosnih službi u skladu s nacionalnom legislativom. Njome su uspostavljene tri sigurnosne službe-agencije:
    - Protuobavještajna agencija (POA)
    - Obavještajna agencija (OA)
    - Vojno-sigurnosna agencija (VSA)
  9. Navedeni obrambeni zakoni i Zakon o sigurnosnim službama su definirali odnose između izvršne vlasti (Vlade RH) i Predsjednika RH kao vrhovnog zapovjednika, kao i odnosi u upravljanju obavještanim i protuobavještajnim agencijama. Zakonom je uspostavljeno najviše tijelo Vijeće za nacionalnu sigurnost, dok Sabor RH preuzima ulogu nadzora preko Saborskog odbora za nacionalnu sigurnost i unutarnju politiku.
  10. Zakonom o sigurnosnim službama RH utvrđena je i pozicija NSA u Vladi Republike Hrvatske i njime je podređen ministru u Vladi RH zaduženom za nacionalnu sigurnost. Time je omogućeno da i sam ministar u Vladi RH zadužen za nacionalnu sigurnost bude hrvatski NSA, no to će biti definirano dodatnim zakonskim aktima koji slijede u fazi primjene Zakona o sigurnosnim službama. U toj fazi ingerencije tog ministra odredit će se podzakonskim aktima, uredbama ili pravilnicima Vlade RH, a i donijet će se strateška odluka da li je NSA nadležan za poslove u okviru nacionalne sigurnosti, ujedno i nadležan za poslove koji proizlaze iz Sigurnosnog sporazuma RH i NATO-a.
  11. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu sigurnosnih agencija u RH donijet će se do kraja godine, a s njima i prateći pravilnici i poslovnici kojima će se definirati način rada, ovlasti NSA i drugih tijela državne uprave i vlasti koji su regulirani Zakonom o sigurnosnim službama RH. Podzakonska regulativa uključivat će propisivanje procedura za izradu sigurnosnih provjera, usvajanje, uspostavu i nadzor standarda informacijske sigurnosti (INFOSEC), fizičke sigurnosti, kao i industrijske sigurnosti. Do donošenja novog Zakona ovo područje je bilo regulirano internim pravilnicima sigurnosnih službi.
  12. U vremenu trajanja Hrvatskog godišnjeg programa pristupit će se aktivnostima za potpisivanje Sporazuma o razmjeni povjerljivih informacija sa SR Njemačkom, Republikom Poljskom, Republikom Italijom, Ujedinjenim Kraljevstvom, Republikom Slovenijom, Republikom Austrijom i Republikom Mađarskom. Navedene zemlje su izdvojene jer su obavljani prvi kontakti i iskazana obostrana želja za verifikacijom bilateralnog sporazuma, dok će se slične namjere s hrvatske strane iskazati i prema ostalim članicama NATO-a i PfP.

13. U istom razdoblju donijet će se Uredba Vlade RH po osnivanju i unutarnjem ustrojstvu Zavoda za informacijsku sigurnost i kriptozastitnu tehnologiju (INFOSEC), čime će se centralizirati primjena standarda informacijske sigurnosti i osigurat će se kompatibilnost tehnoloških rješenja sa zemljama NATO-a. U pripremi usklađivanja standarda sudjelovat će hrvatski NSA. U travnju 2002. hrvatski je Sabor usvojio paket prijedloga povezanih s nacionalnom sigurnosti: Strategiju obrane, Strategiju nacionalne sigurnosti, Zakon o obrani, Zakon o službi u oružanim snagama, Zakon o sudjelovanju Hrvatske u međunarodnim mirovnim operacijama, te Zakon o sigurnosnim službama.

4.3. NACIONALNO POVJERENSTVO ZA SIGURNOST

- *Nakon potpisivanja Sigurnosnog sporazuma između RH i NATO-a Vlada Republike Hrvatske donijela je dana **26. srpnja 2000. godine** Odluku o osnivanju Nacionalnog povjerenstva za sigurnost, broj: **5030118-00-1**, kao hrvatski National Security Authority (NSA), te Središnjeg registra u Republici Hrvatskoj (Central Registry) kao središnje mjesto za prijem, pohranu i distribuciju povjerljivih informacija i dokumenata u razmjeni s NATO-om.*
14. Tom Odlukom hrvatski NSA je definiran kao povjerenstvo kojeg čine predstavnici Ministarstva obrane RH, Ministarstva vanjskih poslova RH, Ministarstva unutarnjih poslova RH i Ureda Predsjednika RH. Utvrđen je način odlučivanja konsenzusom. Od osnivanja Nacionalno povjerenstvo za sigurnost Vlade RH (NSA) je zaključno s 05. srpnjem 2002. godine održalo 13 sjednica. U tom razdoblju je izdalo 33 Certifikata o izvršenim sigurnosnim provjerama dužeg trajanja (4 godine), te 16 Certifikata za osobe koje su sudjelovale na sastancima ili seminarima u organizaciji NATO-a.
15. Od potpisivanja Sigurnosnog sporazuma RH i NATO-a održavan je stalni kontakt i koordinacija sa Uredom za sigurnost NATO-a (NATO Office of Security). Nacionalno povjerenstvo za sigurnost Vlade RH je pored Središnjeg registra osnovalo Podregistre za prijem povjerljivih informacija i dokumenata u Misiji Republike Hrvatske pri NATO-u, Ministarstvu vanjskih poslova RH, Uredu Predsjednika RH, Glavnom stožeru OSRH, te Ministarstvu unutarnjih poslova RH.
16. U državnim tijelima i ministarstvima gdje zasad nisu osnovani podregistri, zatraženo je imenovanje koordinatora za prijem dokumenata u razmjeni s NATO-om, kao kontaktnu točku prijema i koordinacije. Takav koordinator je imenovan zasad u 5 ostalih ministarstava u RH. Koordinatori u tim ministarstvima dobili su Potvrdu o izvršenoj sigurnosnoj provjeri (*Certificate of Security Clearance*).
17. Nacionalno povjerenstvo za sigurnost Vlade RH (NSA) obavlja redoviti nadzor funkcioniranja sustava registara i provedbe utvrđenih standarda svakih 6 mjeseci. U promatranom razdoblju obavljena su dva nadzora iz Ureda za sigurnost NATO-a.
18. Od osnivanja NSA uspostavljeni su bilateralni kontakti s odgovarajućim NSA tijelima u Mađarskoj, Sloveniji i Belgiji, a planiraju se daljnji kontakti s NSA Italije, Češke Republike, FYROM, SR Njemačke i Kraljevine Španjolske.

Planirane aktivnosti za slijedeće razdoblje ANP-a

19. Uredbama Vlade Republike Hrvatske uspostaviti će se jasna veza NSA s pomoćnim strukturama i stručnim tijelima, kao što su Zavod za informacijsku sigurnost i kriptozastitnu tehnologiju (INFOSEC), sa svim sigurnosnim agencijama, stručnim službama Ministarstva obrane RH, Ministarstva unutarnjih poslova RH i Ministarstva vanjskih poslova RH, posebno u dijelu poslova sigurnosti, kao i u nabavi, proizvodnji i prodaji oružja i vojne opreme. U tom kontekstu dodatnom će se uredbom Vlade RH odrediti

- međusobni odnosi s Vladinom agencijom RH ALAN koja je zadužena za organizaciju i kontrolu namjenske (posebne) proizvodnje.
20. U razdoblju ovog ANP-a NSA će otvarati nove podregistre za prijem, pohranu i distribuciju dokumenata i povjerljivih informacija u razmjeni s NATO-om, te će nastaviti obavljanje nadzora cijelog sustava Središnjeg registra i podregistara. Nastavit će se izdavanje potvrda za osobe koje imaju pristup povjerljivim informacijama i dokumentima u razmjeni s NATO-om.
  21. Tijekom slijedećeg nadzora iz Ureda za sigurnost NATO-a (*NATO Office of Security*) (siječanj ili veljača 2003.) planira se organizacija jednodnevnog stručnog seminara o sigurnosti informacija i sigurnosnim provjerama.
  22. Nastavit će se koordinacija sa stručnim tijelima Ministarstva obrane RH po pitanjima ustrojavanja odgovarajućih kapaciteta, procedura i standarda u sigurnosti komunikacijskih i informacijskih sustava (*Communications and Information Systems – CIS*) u skladu s preuzetim partnerskim ciljem broj **PG G 2866 I**. Ovaj partnerski cilj je dugoročna obveza koja će bit zaključena do kraja 2006. godine.
  23. NSA će u promatranom razdoblju uspostaviti časnike za vezu po pojedinim stručnim pitanjima sigurnosti, a to uključuje i časnika za vezu po pitanjima INFOSEC-a koji će koordinirati suradnju s NATO-om i Zavodom za informacijsku sigurnost i kriptozastitnu tehnologiju.
  24. NSA će sudjelovati u nacionalnom informacijskom umrežavanju tijela državne uprave koje će uključivati i sigurnosne agencije, Vijeće za nacionalnu sigurnost, te saborski Odbor za nacionalnu sigurnost i unutarnju politiku.

4.4. SIGURNOSNE PROVJERE OSOBA

- *Nakon osnivanja Nacionalnog povjerenstva za sigurnost Vlade RH, kao hrvatski NSA, isto je preuzelo poslove odlučivanja o izdavanju Potvrde o izvršenim sigurnosnim provjerama (Certificate of Security Clearance) za osobe koje imaju pristup povjerljivim informacijama i dokumentima u razmjeni s NATO-om. Radi legalizacije postupka sigurnosnih provjera zatraženo je od Vlade Republike Hrvatske donošenje odgovarajućeg podzakonskog akta za obavljanje sigurnosnih provjera.*
25. Uredbom Vlade Republike Hrvatske broj: **5030109-00-2, od 28. rujna 2000. godine** utvrđena je provedba sigurnosnih provjera za osobe koje imaju pristup povjerljivim informacijama i dokumentima u razmjeni s NATO-om. Tom Uredbom propisan je i odgovarajući Upitnik za izvršenje sigurnosne provjere, kao i formular Potvrde o izvršenoj sigurnosnoj povjeri (*Certificate of Security Clearance*) na hrvatskom i engleskom jeziku. Sigurnosne službe su obavljale sigurnosne provjere i dostavljale ih Nacionalnom povjerenstvu za sigurnost Vlade RH, koje je razmatralo izdavanje potvrda za odgovarajuću razinu tajnosti. Prvo su izvršene sigurnosne provjere članova Nacionalnog povjerenstva za sigurnost Vlade RH, a zatim svih osoba koje rade u sustavu prijema, pohrane i distribucije povjerljivih informacija i dokumenata u razmjeni s NATO-om u Središnjem registru i osnovanim podregistrima. Ukupno je s danom 30. lipnja 2002. godine izdano 49 potvrda.

Planirane aktivnosti za slijedeće razdoblje ANP-a

26. Zakonom o sigurnosnim službama Republike Hrvatske određena je obveza izrade sigurnosnih provjera, a u članku 26. sigurnosne provjere su kategorizirane kao djelomične i potpune. Pravilnikom ili poslovnikom o radu novog NSA bit će određena obveza izrade sigurnosnih provjera za sva mjesta u sustavu NSA i registara. Pored

toga za nacionalne potrebe će se inicirati široka javna i parlamentarna rasprava o potrebi donošenja Zakona o sigurnosnoj provjeri.

27. U slijedećem razdoblju NSA će popisati sva mjesta za koja je potrebno izraditi sigurnosne provjere, kao i za čelnike u tijelima državne uprave i vlasti. Uporedo s time za navedene osobe i čelnike u tijelima državne uprave organizirat će se edukacijski seminari o sigurnosnim standardima i postupanju s povjerljivim informacijama i dokumentima.
28. Ujedno, vodit će se briga o praćenju održavanja odgovarajućih seminara iz ovog područja na razini NATO/PfP zemalja na koje će se upućivati predstavnici iz Republike Hrvatske.

4.5. SIGURNOST PODATAKA (INFOSEC)

- *Zakonom o sigurnosnim službama Republike Hrvatske po prvi put je zakonski na nacionalnoj razini regulirana djelatnost informacijske sigurnosti i osnivanje Zavoda za informacijsku sigurnost i kriptozastitnu tehnologiju namijenjenog za zaštitu podataka u informacijskim i telekomunikacijskim sustavima, mrežama i kanalima. Ova je djelatnost do sada bila regulirana interno u pojedinim ministarstvima (obrana, vanjski poslovi, unutarnji poslovi...). Zavod za informacijsku sigurnost i kriptozastitnu tehnologiju je u fazi ustrojavanja, što će biti dovršeno u prvoj polovici razdoblja ANP-a.*
29. Navedeni Zavod će skrbiti o INFOSEC standardima, predlagati podzakonske akte i pravilnike koji će regulirati norme zaštite tajnosti podataka u informacijskim i telekomunikacijskim sustavima.
  30. NSA će na nacionalnoj razini započeti koordinaciju sa Zavodom po njegovom ustrojavanju i koordinirati usklađivanje INFOSEC standarda s Uredom za sigurnost NATO-a. U tom smislu će biti ustrojen časnik za vezu u NSA za INFOSEC.
  31. U procesu nacionalnog elektroničkog umrežavanja doći će do povezivanja tijela državne uprave i vlasti, a prethodno će se utvrditi standardi i način njihove primjene. NSA će u slijedećem razdoblju omogućiti stručni kontakt sa INFOSEC stručnjacima i timovima u NATO-u, a i koordinirati će sudjelovanje hrvatskih predstavnika na predstojećim seminarima i tečajevima po pitanjima INFOSEC-a.

4.6. SIGURNOST DOKUMENATA I PODATAKA

- *Nacionalno povjerenstvo za sigurnost Vlade RH i Središnji registar su odmah po osnivanju započeli usklađivanje standarda u postupanju s klasificiranim informacijama i dokumentima i njihovu primjenu u Republici Hrvatskoj, poglavito u ustrojenom sustavu registara.*
32. Osnovna odrednica u usklađivanju standarda bili su nacionalni standardi i zakoni o postupanju s klasificiranim i tajnim informacijama i dokumentima, te zbirka pravila NATO-a **C-M(2002)49, C-M(2002)50**.
  33. Utvrđeni i usklađeni standardi u postupanju s klasificiranim dokumentima u razmjeni s NATO-om objedinjeni su u internom Pravilniku o postupanju s klasificiranim dokumentima u razmjeni s NATO-om koji se primjenjuje u sustavu Središnjeg registra i svih Podregistara, uključujući i Podregistar u Misiji RH pri NATO-u.
  34. Sve osobe koje rade u sustavu prijema, pohrane i distribucije klasificiranih informacija i dokumenata u razmjeni s NATO-om imaju izvršene sigurnosne provjere i izdane Potvrde o izvršenoj sigurnosnoj provjeri za razinu tajnosti SECRET.

35. Klasificirani dokumenti se evidentiraju u izdvojenim računalima u Središnjem registru u Zagrebu, te u Podregistrima u Misiji RH pri NATO-u, u Ministarstvu vanjskih poslova RH, Uredu Predsjednika RH, Glavnom stožeru OSRH, te u Ministarstvu unutarnjih poslova RH. Pored evidencije prijema, postoje upisi o distribuciji svih primljenih dokumenata. Utvrđen je i uveden jedinstveni sustav označavanja svakog pojedinog primljenog dokumenta.
36. Utvrđenim standardima regulirana je i dostava klasificiranih dokumenata iz NATO-a i Misije RH pri NATO-u prema Središnjem registru u Zagrebu. Pored toga, radi potreba žurne dostave povjerljivih i tajnih dokumenata uspostavljena je i stalna kriptofax veza Misije RH pri NATO-u u Bruxellesu i Središnjeg registra u Zagrebu.
37. Do 30. lipnja 2002. godine izvršena su dva nadzora standarda iz Ureda za sigurnost NATO-a o postupanju s klasificiranim dokumentima u razmjeni s NATO-om.

Planirane aktivnosti za slijedeće razdoblje ANP-a

38. NSA i Središnji registar i dalje će provoditi redovite 6-mjesečne nadzore u svim podregistrima. Uz kontrolu poznavanja i primjene utvrđenih standarda, provodit će se i nadzor postupanja s klasificiranim dokumentima i informacijama. U slijedećem razdoblju uvest će se stalni seminari za osobe koje su dobile Potvrde o izvršenoj sigurnosnoj provjeri o postupanju s klasificiranim informacijama i dokumentima.
39. NSA će u skladu s povećanjem obima primljenih dokumenata osnivati nove podregistre u ministarstvima i tijelima državne uprave gdje trenutno postoje imenovani Koordinatori za prijem klasificiranih informacija i dokumenata u razmjeni s NATO-om (Ministarstvo pomorstva, prometa i veza RH, Ministarstvo znanosti i tehnologije RH, Ministarstvo gospodarstva RH, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva RH, Ministarstvo zdravstva RH).
40. Kako u prethodnom razdoblju još nije obavljano uništavanje primljenih dokumenata iz NATO-a, odlukom NSA i Središnjeg registra u slijedećem razdoblju će se pristupiti uništavanju dokumenata u skladu s pravilima o uništavanju dokumenata iz Zakona o zaštiti tajnosti podataka.
41. U slijedećem razdoblju se očekuje novi nadzor rada Središnjeg registra i podregistara iz Ureda za sigurnost NATO-a. Preliminarni planovi govore o terminu siječanj ili veljača 2003. godine.

4.7.FIZIČKO OSIGURANJE

- *Fizičko osiguranje i sigurnost vojnih objekata je u nadležnosti Službe vojne policije, dok je sigurnost državnih civilnih objekata u nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova RH. Središnji registar u RH se nalazi u kompleksu Ministarstva obrane RH i fizička sigurnost je u nadležnosti Službe vojne policije. Ista je situacija s Podregistrom u Glavnom stožeru OSRH. Ostali podregistri su u nadležnosti fizičkog osiguranja koje pruža Ministarstvo unutarnjih poslova RH.*
42. Fizička sigurnost objekata se temelji na zasebnim elaboratima sigurnosti za svaki objekt koje propisuju Služba vojne policije i Ministarstvo unutarnjih poslova RH. Standardi fizičke sigurnosti usklađeni su sa odredbama pravilnika NATO-a **C-M(2002)49**, **C-M(2002)50**. S tim su odredbama upoznati i Služba vojne policije i Ministarstvo unutarnjih poslova RH. NSA obavlja preglede fizičke sigurnosti objekata sustava registara i biva obavješavan o eventualnim promjenama. Svi podregistri su uštićenim objektima i osigurani odgovarajućim video-nadzorom u skladu sa standardima.

43. U svim registrima postoje propisane standardne metalne kase za pohranu i čuvanje klasificiranih dokumenata. Pristup u podregistre ograničen je samo na osobe koje imaju odgovarajuće potvrde izdane od NSA.

4.8. INDUSTRIJSKO OSIGURANJE

- *Poslovi nadzora industrije i proizvodnje za posebne nacionalne potrebe i interese do danas su bili u nadležnosti Vlade Republike Hrvatske kroz odgovarajuće povjerenstvo kojeg čine predstavnici Ministarstva gospodarstva RH, Ministarstva obrane RH, Ministarstva vanjskih poslova RH, Ministarstva unutarnjih poslova RH. Ovo Povjerenstvo je jedino nadležno izdavati dozvole i potvrde u području industrije i posebne proizvodnje.*
44. Pored toga osnovana je posebna Vladina agencija RH ALAN zadužena za poslove vezane za vojnu proizvodnju. Do kraja ovog razdoblja očekuje se donošenje Zakona o Vladinoj agenciji RH ALAN. Sigurnosne službe (agencije) su za domaće potrebe izrađivale odgovarajuće sigurnosne provjere za tvrtke (industriju).
45. NSA u Republici Hrvatskoj se do sada nije bavio industrijskom sigurnosti. Nije izdana niti jedna potvrda za pravne osobe (tvrtke) i rad u ovom djelokrugu je još u pripremi i treba biti usklađen s nacionalnim programom. Priprema podrazumijeva izradu pravilnika za izdavanje sigurnosnih potvrda za pravne osobe i tvrtke, koji će biti usklađen s procedurama utvrđenim na nacionalnoj razini i za domaće potrebe.
46. Nakon izrade ovakvog pravilnika i utvrđenja liste tvrtki koje su dobile sigurnosnu potvrdu, pristupilo bi se izradi programa sigurnosne edukacije za tvrtke koje se bave vojnom proizvodnjom i industrijom od posebnih nacionalnih interesa.

POGLAVLJE V: PRAVNA PITANJA

UVOD

1. Cilj je ovoga poglavlja da u skladu sa smjernicama iz dokumenta MAP-a usvojenoga na Washingtonskome samitu 1999. analizira pravna pitanja koja se odnose na budući pristup Republike Hrvatske NASTO-u. Ovo poglavlje podijeljeno je na tri dijela. Prvi se bavi ustavnim aspektima pristupa, drugi se bavi međunarodnim obvezama koje proizlaze iz članstva u NATO-u, a treći se usredotočuje na hrvatsko zakonodavstvo na području obrane i nacionalne sigurnosti.

5.1. USTAVNI ASPEKTI HRVATSKOGA PRISTUPA NATO-u

2. Preliminarna analiza relevantnih ustavnih odredbi upućuje na zaključak da nema prepreka za pristup NATO-u ni za stavljanja snaga na raspolaganje za operacije po čl. 5 Sjevernoatlantskog ugovora i izvan njega. Jednako tako, Ustav ne ograničava pružanje domaćinske potpore (Host Nation Support - HNS) prema potrebi. Hrvatska ima golemo iskustvo iz protekloga desetljeća u praktičnim i zakonodavnim aspektima domaćinske potpore. Ono seže od početaka UNPROFOR-a to aktualne logističke potpore SFOR-u u Bosni i Hercegovini. Međutim, postoji ustavni uvjet (čl. 7) da uporaba hrvatskih vojnika u inozemstvu podliježe odobrenju dvotrećinskim glasovanjem svih zastupnika. Iznimka od tog pravila su vojne vježbe koje se provode u okviru obrambenih saveza i organizacija čija je Hrvatska članica/stranka. Stoga uporaba po članku 5 Sjevernoatlantskog ugovora podliježe odobrenju većinskim glasovanjem u Saboru.
3. **PG G 0050 I** Pravni aranžmani za sudjelovanje u kolektivnoj obrani, Cilj 1, određuje: "Do kraja 2003. provjeriti nacionalne ustavne i zakonodavne odredbe radi utvrđivanja mogu li one na bilo koji način sprječavati kolektivne obrambene operacije u slučaju da Hrvatska postane članicom NATO-a."
4. **PLANOVI ZA 2003.**
- dovršiti i usvojiti Izvješće o ustavnim i zakonskim aspektima pristupa Hrvatske NATO-u. Izvješće će se podnijeti Vladi na odobrenje te će dati ocjenu aktualnog pravnog režima i plan za ispunjenje zakonskih uvjeta po pozivu na pristupanje NATO-u. Izvješće će uključivati studiju hrvatskih zakona i analizu svih potrebnih promjena, kao i usporedno ispitivanje pristupa drugih zemalja. Slijedom toga izvješće će prema potrebi predložiti izmjene i dopune zakona i propisa;
  - intenzivne i temeljite konzultacije s NATO-vim stručnim timom u cilju daljnijega pojašnjenja uvjeta iz **PG G 0050 I**.

5.2. MEĐUNARODNE OBEVEZE KOJE PROIZLAZE IZ ČLANSTVA U NATO-u

5. Po hrvatskom Ustavu međunarodni sporazumi sklopljeni i ratificirani u skladu s Ustavom tvore dio unutarnjega pravnog poretka i imaju prednost pred domaćim zakonodavstvom (čl. 140). Stoga su odredbe međunarodnih sporazuma i ugovora koje nisu u skladu s važećim domaćim zakonodavstvom izravno primjenjive temeljem ustavnoga određenja.

5.2.1. TEMELJNI UGOVORI KOJI OBUHVAĆAJU ŠIROKU SURADNJU

6. Sjevernoatlantski ugovor (Washington, 4. travnja 1949)

Kao što je već rečeno, nema izravnih zakonskih prepreka za uspješnu provedbu odredbi Washingtonskog ugovora. Ustav ne određuje ograničenja uporabe Oružanih snaga RH (OS RH) u obrani druge zemlje. Zakon o obrani, donesen u Saboru u ožujku 2002., razrađuje pitanje angažmana OS RH u inozemstvu, kao i razmještaj savezničkih i inozemnih vojnika unutar Hrvatske.

7. PLANOVI ZA 2003.

- sastanak s NATO-vim stručnim timom za pravna pitanja. Sastanak treba obuhvatiti raspon NATO-vih zapovjednih i kontrolnih pitanja, kao i druga relevantna pravna pitanja. Pojašnjenje uvjeta;
- razrada praktičnih aspekata i postupaka za odluke o razmještaju OS RH u inozemstvu. Može se javiti potreba za preciziranjem uvjeta glede postojanja ratnog stanja i izvanrednog stanja, te za uvođenjem pozivanja na međunarodne obveze;
- dodatni položaji u MORH-u za pravne savjetnike (dva) stručnjake za međunarodno pravo, koji će biti zaduženi za implementaciju poglavlja V ANP-a;
- intenzivna suradnja i razmjena gledišta na pravnome polju s kandidatima koji imaju veće iskustvo s MAP-om.

8. Sporazum između stranaka Sjevernoatlantskoga ugovora glede statusa njihovih snaga (Londonski Sporazum o statusu snaga /SOSS/; London, 19. lipnja 1951)

Hrvatska primjenjuje Londonski SOSS prema odredbama Sporazuma između stranaka Sjevernoatlantskoga ugovora i drugih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir glede statusa njihovih snaga (PfP SOSS) (ratificiran u Saboru, stupio na snagu 10. veljače 2002). S obzirom na tekuću logističku potporu operaciji SFOR u Bosni i Hercegovini, na koju se primjenjuje jedan drugi pravni instrument o statusu snaga (SFOR SOSS, potpisan u Daytonu 1995), ovdje u nizu zemalja NATO-a i PfP postoji jasni *pravni dualizam*. Sve aktivnosti u svezi s SFOR-om obuhvaćene su u SFOR SOSS-u. Manji dio aktivnosti spada u opseg Londonskoga SOSS-a.

9. PLANOVI ZA 2003.

- konzultacije s NATO-vim stručnim timom i zemljama NATO-a glede pitanja nadležnosti;
- seminar za dužnosnike MO, NVP, Ministarstva pravosuđa, MUP-a, Ministarstva financija i drugih relevantnih tijela radi boljšeg razumijevanja Londonskoga SOSS-a i njegova odnosa prema drugim međunarodnim dokumentima;
- započet će izrada posebnih programa za obuku vojnog osoblja glede statusa snaga u inozemstvu.

10. Protokol o statusu međunarodnoga vojnoga zapovjedništva uspostavljenoga prema Sjevernoatlantskom ugovoru (Pariški protokol; Pariz, 28. kolovoza 1952)

Hrvatska nije stranka *Daljnijega dodatnoga protokola Sporazuma između država stranaka Sjevernoatlantskoga ugovora i drugih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir glede statusa njihovih snaga (Bruxelles, 19. prosinca 1997)*.

11. PLANOVI ZA 2003.

- potpisivanje Daljnijega dodatnoga protokola u prvoj polovici 2003. i pokretanje ratifikacijskog postupka u Saboru;
- konzultacije sa zemljama NATO-a

12. Sporazum o statusu NATO-a, nacionalnih predstavnika i međunarodnih kadrova (Ottawski sporazum, 20. rujna 1951)

Hrvatska nije stranka Ottawskoga sporazuma. Razmatra se pristupanje tom sporazumu u 2003.

13. Dodatni protokol Sporazuma između država stranaka Sjevernoatlantskog ugovora i drugih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir glede statusa njihovih snaga (Bruxelles, 20. rujna 1995)

Sporazum o statusu predstavništava i predstavnika treći država pri NATO-u (Bruxelleski sporazum; Bruxelles, 14. rujna 1994)

Dodatni Protokol i Bruxelleski sporazum ne predstavljaju pravnu prepreku Hrvatskoj u smislu implementacije.

5.2.2. TEHNIČKI SPORAZUMI I SPORAZUMI O ATOMSKIM INFORMACIJAMA

14. Prema odredbama MAP-a očekuje se pristupanje novih članica sljedećim tehničkim sporazumima:

- Sporazum između stranaka Sjevernoatlantskog ugovora
- Sporazum o uzajamnom čuvanju tajnosti izuma vezanih za obranu za koje su podneseni patentni zahtjevi (Pariz, 21. rujna 1960);
- NATO-ov sporazum o dostavi tehničkih informacija za obrambene svrhe (Bruxelles, 19. listopada 1970);
- Sporazum o suradnji glede atomskih informacija (C-M(64)39 - Osnovni sporazum);
- Administrativni sporazumi za implementaciju Sporazuma (C-M(68)41, 5. revizija).

15. PLANOVI ZA 2003.

- obaviti će se pravna analiza naprijed navedenih dokumenata;

- konzultacije s NATO-ovim uredom za sigurnost i pravnim savjetnikom u svezi s aspektima provedbe sporazuma.

5.3. DOMAĆE ZAKONODAVSTVO

16. Usvajanje paketa strateških dokumenata i zakona na području nacionalne sigurnosti i obrane treba smatrati glavnim zbivanjem 2002. Isti su popisani i prikazani u kratkim crtama u drugome poglavlju - Strategija nacionalne sigurnosti, Strategija obrane, Zakon o obrani, Zakon o službi u Oružanim snagama RH, Zakon o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne opreme, te Zakon o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga RH, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu.

17. Strategija nacionalne sigurnosti

Strateški i konceptijski dokument predviđen člankom 80. Ustava preko kojega Sabor kao vrhovna zakonodavna i politička institucija iznosi osnovne političke stavove o temeljnim pitanjima nacionalne sigurnosti (vrijednosti, interesi, sigurnosni ciljevi i sigurnosna politika). Predstavlja vrh zakonodavne piramide na području nacionalne sigurnosti i političkopравни izvor daljnje legislative.

18. Strategija obrane

Također propisana Ustavom. Dugoročno uređuje postojeće obrambene resurse radi odgovaranja na postojeće i projicirane sigurnosne izazove, rizike i prijetnje. Izravno proizlazi iz Strategije nacionalne sigurnosti i polazište je za sve ostale provedbene akte.

19. Zakon o obrani

Utvrđuje strukturu i funkcioniranje nacionalne obrane. Određuje nadležnosti i zaduženja državnih tijela na području nacionalne obrane, usmjeravanja, upravljanja, zapovijedanja i demokratske kontrole nad oružanim snagama. Distribuirira i ograničava ovlasti za usmjeravanje obrane na najvišoj ustavnoj razini - između Sabora, predsjednika, Vlade, ministra obrane i Glavnoga stožera.

20. Zakon o službi u Oružanim snagama RH

Statusni zakon koji određuje sve aspekte službe u oružanim snagama - činove i njihovu dodjelu, promaknuća i druga statusna pitanja. Zakon zabranjuje političku aktivnost djelatnim vojnim osobama.

21. Zakon o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne opreme

Sustavan pristup području transfera oružja. Ovlašćuje Ministarstvo vanjskih poslova za odobravanje svakoga transfera, čime se osigurava sukladnost sa zakonima i praksom glavnih hrvatskih partnera i saveznika.

22. Zakon o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga RH, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu

Utvrđuje postupak za razmještaj, funkcioniranje i povlačenje iz mirovnih operacija i humanitarnih misija. Razrađuje ustavne odredbe o uporabi oružanih snaga u inozemstvu.

23. PLANovi ZA 2003.

- usvajanje Vladinih akata neophodnih za implementaciju zakona;
- usvajanje pojednostavnjenih postupaka odlučivanja za sudjelovanje u mirovnim operacijama.